

E 632

ISSN 0323-1119 (Print)
ISSN 2570-9127 (Online)

ANTHROPOLOGIE

■ INTERNATIONAL JOURNAL OF HUMAN DIVERSITY AND EVOLUTION ■

■ EDITED BY ZDEŇKA NERUDOVÁ ■

LIX

1

2021

MORAVIAN MUSEUM
ANTHROPOS INSTITUTE, BRNO
CZECH REPUBLIC

CONTENTS SOMMAIRE INHALT

ORIGINAL PAPERS • TRAVAUX ORIGINAUX • ORIGINALARBEITEN

- 1 *Frank L'Engle Williams, Juliet K. Brophy, Gregory Mathews*
ELLIPTICAL FOURIER ANALYSIS OF CROWN SHAPE
IN PERMANENT MANDIBULAR MOLARS FROM
THE LATE NEOLITHIC CAVE BURIALS OF BELGIUM
- 15 *Amna Sajid, Muhammad Shafique,
Muhammad Shahzad, Ahmad Ali Shahid*
FINGERPRINT PATTERNS AND RIDGE DENSITY
VARIATIONS IN PAKISTANI POPULATION:
A COMPARATIVE STUDY
- 23 *Veronika Kováčová, Petra Urbanová*
A NOVEL SEMI-AUTOMATIC MEASUREMENT
OF THE SEMICIRCULAR CANALS OF THE HUMAN
BONY LABYRINTH
- 35 *Karmelita Pjanić, Elvira Nikšić, Sanela Nesimović*
EFFECTS OF SPORTS AND MATHEMATICS
EXTRACURRICULAR AND CLUB ACTIVITIES
ON ACADEMIC ACHIEVEMENT
OF MIDDLE SCHOOL PUPILS
- 45 *Marina Vančatová, Václav Vančata*
THE SIMPLE OBJECTS PLACE IN ENCLOSURE
FOR GORILLAS INITIATE RARE OR NEW BEHAVIOURAL
PATTERNS – IMPLICATIONS FOR THE ORIGIN
OF HOMININE TOOL BEHAVIOUR
- 55 *Anahit Yu. Khudaverdyan, Suren G. Hobosyan,
Ani A. Saratikyan*
BIOARCHAEOLOGICAL EVIDENCE FOR
THE HEALTH STATUS OF A LATE BRONZE AND
EARLY IRON AGES BOVER POPULATION (ARMENIA)
- 79 *Zuzana Jánošová, Silvia Duranková,
Alexander Csanády, Alena Buková*
THE SOMATIC DEVELOPMENT OF ROMANY
AND NON-ROMANY PRESCHOOL AGED CHILDREN
- 87 *Francesco M. Galassi, F. Donald Pate,
Nathalie Antunes-Ferreira, Elena Varotto*
KING ARIARATHES IV OF CAPPADOCIA'S IMPOTENCE
IN THE LIGHT OF THYROID DISEASE:
A MULTIDISCIPLINARY PALAEOPATHOLOGICAL
ANALYSIS
- 93 *Emanuele Armocida, Francesco M. Galassi,
Giorgio Gruppioni, Simone Zambruno, Elena Varotto,
Mirko Traversari, Lucio Calcagnile, Alessandro Ruggeri*
THE PRESUMED SKULL OF ATHALARIC,
KING OF THE OSTROGOths (AD 516–534):
QUESTIONING OF A CENTURY-OLD ATTRIBUTION
AND PALEOPATHOLOGICAL STUDY
- 97 *Francesco M. Galassi, Elena Varotto*
THE ALLEGED SHOES OF MICHELANGELO
BUONARROTI: ANTHROPOMETRICAL
CONSIDERATIONS
- 101 *Arthur Saniotis, James P. Grantham, Jaliya Kumaratilake,
Maciej Henneberg, Kazhaleh Mohammadi*
GOING BEYOND BRAIN SIZE: AN EVOLUTIONARY
OVERVIEW OF SEROTONERGIC REGULATION
IN HUMAN HIGHER CORTICAL FUNCTIONS
- 107 NEWS

E C32

ISSN 0323-1119 (Print)
ISSN 2570-9127 (Online)

ANTHROPOLOGIE

INTERNATIONAL JOURNAL OF HUMAN DIVERSITY AND EVOLUTION

■ EDITED BY ZDEŇKA NERUDOVÁ ■

LIX

2

2021

MORAVIAN MUSEUM

ANTHROPOS INSTITUTE, BRNO
CZECH REPUBLIC

ORIGINAL PAPERS • TRAVAUX ORIGINAUX • ORIGINALARBEITEN

113.....	<i>Barbora Půtová</i> NATURAL HISTORY OBJECTS, CASTS AND RECONSTRUCTIONS AND THEIR ROLE IN SCIENTIFIC WORK IN THE 19 th AND 20 th CENTURY: KAREL ABSOLON'S COLLECTING ACTIVITY	193.....	<i>Lenka Vargová, František Trampota, Ivana Jarošová, Ladislava Horáčková, Alena Němečková, Kateřina Výmazalová</i> THE POSSIBLE MANIFESTATIONS OF SCURVY ON SKELETAL REMAINS DATED TO 3800–3700 BC
133.....	<i>E. Deniz Oğuz-Kirca</i> COMMEMORATING THE LONG FORGOTTEN: KUMLUBÜK STELE ON THE KARIAN TRAIL	205.....	<i>Soňa Mačeková, Matúš Mathia, Zuzana Varaliová, Jarmila Bernasovská, Iveta Boroňová, Dana Dojčaková, Eva Petrejčíková, Jana Galová, Hedviga Vašková</i> ETHNIC DIFFERENCE FREQUENCIES OF THSD7A VARIANT, BUT NO ASSOCIATION WITH OBESITY
145.....	<i>Veronica Papa, Elena Varotto, Mauro Vaccarezza, Francesco M. Galassi</i> TEACHING ANATOMY THROUGH IMAGES: THE POWER OF ANATOMICAL DRAWINGS	213	NEWS
155	<i>Lenka Vargová, Kateřina Výmazalová, Ladislava Horáčková</i> EVIDENCES OF CHILDREN'S INFLAMMATORY DISEASES, TRAUMA AND TUMOURS FROM THE 13 th TO THE 19 th CENTURIES IN THE CZECH LANDS		
171.....	<i>Gopal Chandra Mandal, Kaushik Bose</i> THE USE OF THE SITTING HEIGHT INDEX OF BUILD TO DETERMINE UNDERNUTRITION AMONG RURAL BENGALI PRESCHOOL CHILDREN OF WEST BENGAL, INDIA		
179.....	<i>Alexandra Amoroso, Susana J. Garcia</i> THE IMPACT OF ENVIRONMENTAL STRESS ON MINOR CONGENITAL DEFECTS: MEASURING THE ASSOCIATION BETWEEN MCD, STRESS MARKERS AND BONE LENGTH		

PL ISSN 0066-5924
INDEX 32597x (VAT 8%)

Institute of Archaeology and Ethnology
Polish Academy of Sciences

Archaeologia Polona
vol. 50: 2012(2019)

Special theme:
Looking into the Past

CONTENTS

Editorial	I
SPECIAL THEME: Looking into the Past	
Karol Hadaczek's stay in Vienna (1897–1900) and its Effect on his Contribution to Polish Archaeology <i>Carola Metzner-Nebelsick</i>	7
A Portrait of Professor Zdzisław A. Rajewski (1907–1974), Scholar of Many Talents <i>Wojciech Brzeziński and Danuta Piotrowska</i>	27
The Archaeological Museum of the Polish Academy of Learning in Cracow During the Second World War <i>Marzena Woźny</i>	63
Scientific Capital after 1945 in German Archaeology – Wilhelm Unverzagt and the Archaeology of Hillforts <i>Susanne Grunwald</i>	85
European Identity and Polish Culture – Tomasz Mikocki's Studies on the Tradition of Ancient Art <i>Monika Rekowska</i>	III
Light Archaeology and Territorial Analysis: Experiences and Perspectives of the Florentine Medievalist School <i>Michele Nucciotti and Guido Vannini</i>	149
Archaeology of Graves: a Contribution to Contemporary Archaeology in Poland <i>Jolanta Adamek</i>	171
A Life in Archaeology and the Specificity of Archaeological Research. Encounters with Stanisław Tabaczyński <i>Dorota Cyngot and Anna Zalewska</i>	185

CONFERENCES

- The 75th Anniversary of the Biskupin Excavations and the Conference “BISKUPIN IN THE PAST,
TODAY AND TOMORROW”, Biskupin, 18–19 June 2009
Kamil Adamczak, Anna Grossman and Wojciech Piotrowski 207

OBITUARIES

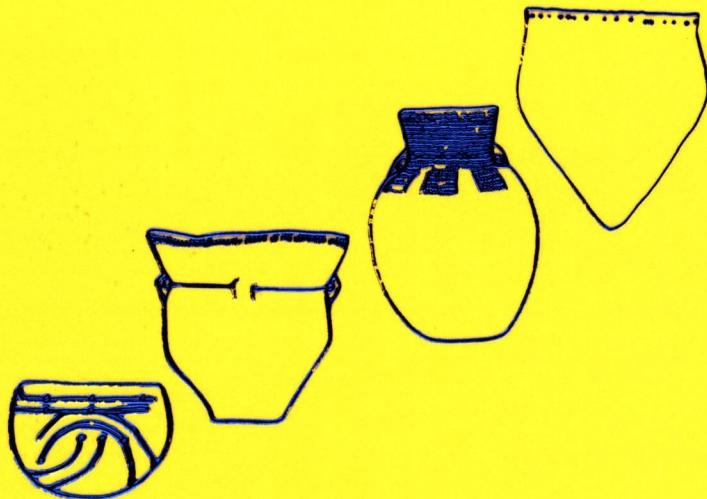
- Professor Gerd Weisgerber (1938–2010). A Commemoration
Jacek Lech 219

BOOK REVIEWS

- Elizabeth Marlowe, Shaky Ground: Context, Connoisseurship and the History of Roman
Art. London, New Delhi, New York, Sydney 2013: Bloomsbury Academic,
“Debates in Archaeology” Series, pp. 184
Paul Barford 225

PL ISSN 0066-5924
INDEX 32597x (VAT 8%)
DOI: 10.23858/APa57.2019

Institute of Archaeology and Ethnology
Polish Academy of Sciences

Archaeologia Polona

vol. 57: 2019

Special theme:

**The Neolithic in Polish Lands. Fundamentals, Research
Directions and Interpretations of Cultural Systems
– Fifty Years Ago and Today**

CONTENTS

Editorial	I
SPECIAL THEME:	
THE NEOLITHIC IN POLISH LANDS. FUNDAMENTALS, RESEARCH DIRECTIONS AND INTERPRETATIONS OF CULTURAL SYSTEMS – FIFTY YEARS AGO AND TODAY	
Docent Dr hab. Jan Kowalczyk (1918–2007) <i>Jan Gurba, Hanna Kowalewska-Marszałek, Barbara Sałacińska and Sławomir Sałaciński</i>	9
Polish Mesolithic Pots. Jasiu Kowalczyk – in memoriam <i>Stefan K. Kozłowski</i>	23
The Process of Neolithisation in South-Eastern Poland – Selected Problems <i>Sławomir Kadrow</i>	35
Pottery of Pikutkowo Style and Processes of Eneolithisation of “Megalithic Cultures” in the 4th Millennium BC <i>Aleksander Kośko and Małgorzata Szmyt</i>	47
The State of Current Knowledge of the Eastern European Sub-Neolithic in Poland <i>Stanisław Kukawka</i>	63
The Funnel Beaker Culture in Western Lesser Poland: Yesterday and Today <i>Marek Nowak</i>	79
Chronology of the Funnel Beaker Culture Settlement in Western Ukraine in the Context of Radiocarbon Dating <i>Małgorzata Rybicka</i>	103
The Funnel Beaker and Globular Amphora Cultures in the Sandomierz Upland in the Light of Settlement Research <i>Hanna Kowalewska-Marszałek</i>	119
Research over the Lublin-Volhynian Culture <i>Anna Zakościelna</i>	135

The Funnel Beaker Culture in the Lublin Region in the Light of the Excavations and Publications of Jan Kowalczyk <i>Jolanta Nogaj-Chachaj</i>	145
The Globular Amphora Culture in the Writings of Jan Kowalczyk <i>Andrzej Bronicki</i>	157
Studies on the Beginnings of the Bronze Age in South-Eastern Poland <i>Halina Taras</i>	177
Interest of Jan Kowalczyk in the Mining of Flint Raw Materials <i>Ślawomir Salaciński, Barbara Salacińska and Wojciech Borkowski</i>	185
Podlesie, Site 6 – the First Obsidian Inventory of the Linear Pottery Culture Communities from the Połaniec Basin <i>Marcin Szeliga, Michał Przeździecki and Artur Grabarek</i>	197
Environmental Conditions of Settlement of the Danubian Communities in the Northern Foreland of the Sandomierz Upland <i>Marcin Szeliga, Radosław Dobrowolski, Przemysław Mroczek, Jacek Chodorowski, Irena A. Pidek, Daniel Makowiecki and Maria Lityńska-Zająć</i>	213
Bronocice Funnel Beaker Vessel with Wagon Motif: Different Narratives <i>Sarunas Miliauskas, Janusz Kruk and Kathryn Hudson</i>	233
Origin and Production of Silver in Early Medieval Poland <i>Ewelina A. Miśta-Jakubowska, Renata Czech-Błońska, Władysław Duczko, Aneta M. Gójska, Paweł Kalbarczyk, Andrzej Turos, Grzegorz Żabiński and Maciej Widawski</i>	241

PL ISSN 0066-5924
INDEX 32597x (VAT 8%)
DOI: 10.23858/APa58.2020

Institute of Archaeology and Ethnology
Polish Academy of Sciences

Archaeologia Polona
vol. 58: 2020

Special theme:
PREHISTORY OF NORTH-EAST AFRICA
Volume dedicated to Prof. Michał Kobusiewicz
on his 80th birthday

CONTENTS

Editorial	I
-----------------	---

SPECIAL THEME:

PREHISTORY OF NORTH-EAST AFRICA VOLUME DEDICATED TO PROF. MICHAŁ KOBUSIEWICZ ON HIS 80th BIRTHDAY

The African Chapter in the Scientific Life of Professor Michał Kobusiewicz <i>Romuald Schild</i>	9
African Research of Michał Kobusiewicz: Calendar and Bibliography <i>Przemysław Bobrowski</i>	17
Acheulean Bifaces from Khor Shambat, Omdurman (Sudan), Comparative Studies in the Nubian Context <i>Miroslaw Masojć, Amel Hassan Gismallah, Grzegorz Michalec, Andrzej Gałaś and Maciej Jórdeczka</i>	39
The Middle Palaeolithic Assemblage with Bahari Technique from the Site 21b in Deir el-Bahari (Western Thebes), Upper Egypt <i>Barbara Drobniiewicz and Bolesław Ginter</i>	63
The PalaeoAffad Project and the Prehistory of the Middle Nile <i>Marta Osypińska, Piotr Osypiński, Marek Chłodnicki, Michał Kuc, Paweł Wiktorowicz and Robert Ryndziewicz</i>	79
The Qadan, the Jebel Sahaba Cemetery and the Lithic Collection <i>Donatella Usai</i>	99
The First Notes on the Second Khartoum Mesolithic Cemetery at Jebel Sabaloka (Sudan) <i>Lenka Varadzinová and Ladislav Varadzin</i>	121
Neolithic Inhabitants of Khor Shambat 1, Sudan <i>Maciej Jórdeczka, Łukasz Maurycy Stanaszek, Przemysław Bobrowski, Marek Chłodnicki and Iwona Sobkowiak-Tabaka</i>	135

Comparison of Different Gouge Collections from Central Sudan <i>Katarína Kapustka and Małgorzata Winiarska-Kabacińska</i>	165
Towards Understanding the Late Neolithic of the Egyptian Western Desert: Gebel Ramlah, Site E-16-02 <i>Jacek Kabaciński, Agnieszka Czekaj-Zastawny, Hebatallah A. A. Ibrahim and Jakub Mugaj</i>	179
The Early Holocene Archaeological Evidence (Site E-05-1) in Bargat El-Shab (Western Desert Egypt) <i>Przemysław Bobrowski, Maria Lityńska-Zająć, Marta Osypińska and Maciej Jórdeczka</i>	195
Results of Geophysical Survey in Bargat El-Shab in Southern Egypt. Insight into the Early Holocene Settlement Pattern of the El Nabta/Al Jerar Interphase <i>Fabian Welc and Przemysław Bobrowski</i>	221
Recent Research on Neolithic and Predynastic Development in the Egyptian Nile Valley <i>Agnieszka Mączyńska</i>	235
A few Remarks about Cosmetic Palettes from Tell el-Farkha <i>Krzysztof M. Ciałowicz</i>	245
Flints from the Road: on the Significance of two Enigmatic Stone Tools Found along the Darb el-Tawil <i>Heiko Riemer and Karin Kindermann</i>	257
Rock Art and Archaeology – a Short Visit to Zolat el Hammad, Northern Sudan <i>Friederike Jesse</i>	275
Animal Hill – a Large Prehistoric Rock Art Site CO178 in the Central Dakhleh Oasis, Egypt <i>Paweł Lech Polkowski</i>	289

DISCUSSIONS AND CRITICISM

Green Saharas, Grey Markets: Commercial Exploitation of North African Prehistory, an Overview <i>Paul M. Barford</i>	311
---	-----

BOOK REVIEWS

Iwona Sobkowiak-Tabaka, <i>Rozwój społeczności Federmesser na Nizinie Środkowoeuropejskiej</i> [The Development of Federmesser Communities on the Central European Plain], Warszawa 2017 (<i>Andrzej Wiśniewski</i>)	337
--	-----

ARCHEOLOGIA P O L S K I

PL ISSN 0003-8180
Indeks prasowy 325945
2019
Stawka VAT — 8%
DOI: 10.23858/APOL64.2019

LXIV : 2019

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

SPIS TREŚCI

Ryszard Grygiel, Profesor Bogdan Balcer (1936–2018) / Professor Bogdan Balcer (1936–2018)	9
Bibliografia prac Profesora dr. hab. Bogdana Balcera / Bibliography of Professor Bogdan Balcer (opracowała Hanna Kowalewska - Marszałek)	29
STUDIA	
Michał Przedziecki, Studium technologiczne materiałów krzemiennych ze staniska Wołkusz 3 w północno-wschodniej Polsce. Koncepcja produkcji ostrzy preferencyjnych / Technological study of lithic materials from site Wołkusz 3 in north-eastern Poland. Concept of preferential point production	39
Tadeusz Gański, Wczesnomezolityczne łuki myśliwskie z Bolkowa na Pomorzu Zachodnim / The early Mesolithic bows from Bolków in Western Pomerania	73
Tomasz Boroń, Małgorzata Winiarska-Kabacińska, Anna Sołodko, Rydno IV/47. Organizacja przestrzenna obozowisk w krzemienicy kultury janiszawickiej w świetle badań funkcjonalnych, składanek oraz planigrafii znalezisk archeologicznych / Rydno IV/47. Spatial organization of campsites at a flint concentration area of Janiszawice culture in the light of functional studies, refittings and planigraphy of archaeological finds	125
Jerzy Libera, Piotr Mączyński, Barbara Sałacińska, Sławomir Sałaciński, Znalezisko siekier krzemiennych z Klementowic (Płaskowyż Nałęczowski) – dilemma z归属問題 / The find of flint axes from Klementowice (Nałęczów Plateau) – dilemmas with cultural affiliation	157
Tadeusz Wiśniewski, Barbara Niezabitowska-Wiśniewska, Nowe dane na temat obrządku pogrzebowego kultury amfor kulistych z zachodniej Lubelszczyzny / New data on Globular Amphora culture funeral rites from western Lublin region	205
Joanna Urban, Małgorzata Mogielnicka-Urban, Problematyka halsztackich tzw. nagolenników pustych wewnętrz z terenu Polski na przykładzie znaleziska gromadnego z okolic Tykocina, pow. białostocki / An artefact from a deposit discovered in the vicinity of Tykocin, Białystok district, as an example of the so-called hollow Hallstatt anklets from the Polish territory	237
Karolina Kokora, Szklarstwo wczesnośredniowiecznego Wolina według Jerzego Olczaka i Elżbiety Jasiewiczowej – 55 lat później. Nowe ustalenia dotyczące przedmiotów szklanych ze stanowiska nr 1 w Wolinie / Glass production in early mediaeval Volin after Jerzy Olczak and Elżbieta Jasiewiczowa – 55 years later. New findings regarding glass objects from site 1 in Wolin	283

RECENZJE

- Silvia Päin, *Manuel de gestion du mobilier archéologique. Méthodologie et pratiques*
(Hanna Kowalewska - Marszałek) 339

KRONIKA

- Bogdan Balcer we wspomnieniach (Dorota Cyngot, Hanna Kowalewska -
- Marszałek) 347

Streszczenia w języku angielskim artykułów publikowanych na łamach „Archeologii Polski”
ukazują się – począwszy od 2004 r. – w międzynarodowym czasopiśmie internetowym
„The Central European Journal of Social Sciences and Humanities”
(CEJSH; <http://cejsh.icm.edu.pl>).

Summaries in English of articles published in “Archeologia Polski”
have been published (since 2004) in the international web periodical
“The Central European Journal of Social Sciences and Humanities”
(CEJSH; <http://cejsh.icm.edu.pl>).

ARCHEOLOGIA P O L S K I

PL ISSN 0003-8180
Indeks prasowy 325945
2020
Stawka VAT – 8%
DOI: 10.23858/APOL65.2020

LXV : 2020

**INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

SPIS TREŚCI

METODY I METODOLOGIA

A n d r z e j M i e r z w i n s k i , Paleokrajobrazowe aspekty badań nad podepozycyjnymi procesami destrukcji ceramiki osadowej (przypadek kunicki) / Paleo-landscape aspects of research on post-depositional processes of destruction of settlement ceramics (Kunice a case study)	9
---	---

STUDIA

S y l w e s t e r C z o p e k , Znaczenie odkryć w Chotynie (południowo-wschodnia Polska) dla interpretacji procesów kulturowo-historycznych na zachodnim Wołyńiu i Podolu (Ukraina) we wczesnej epoce żelaza / The significance of discoveries from Chotyniec (south-eastern Poland) for the interpretation of cultural and historical processes in western Volhynia and Podolia (Ukraine) in the Early Iron Age	67
S u e H e a s e r , Dark ellipsoid beads with opaque glass thread decoration found in Britain	115
W ł a d y ś l a w D u c z k o , Skandynawowie nad rzeką Parsętą: problem wikińskich grobów na cmentarzysku w Świelubiu na Pomorzu Zachodnim / Scandinavians on the banks of the Parsęta river: Viking graves in the cemetery at Świelubie in Western Pomerania	131
K a r o l K o l l i n g e r , Prolegomena do studiów nad gramotami brzozowymi / Prolegomena to the study of birchbark manuscripts	189
D a n i c a S t a š ſ í k o v á - Š t u k o v s k á , D a g m a r G a l u ſ k o v á , A l f o n z P l ſ k o , Glass melting experiments in the reconstruction of glass furnace from the 9 th century	215
M a g d a l e n a B i s , Zarys stanu i problematyki polskich badań nad naczyniami szklanymi z XIV–XVIII wieku w latach 1987–2018 / A summary of the state of the Polish research into glass vessels from the 14 th –18 th centuries carried out in the years 1987–2018 and the outline of key research problems	263

DYSKUSJE I POLEMIKI

H a l i n a D o b r z ańska , W kwestii uwarunkowań środowiskowych wytwórczości ceramiki „ścieralnej” w kulturze przeworskiej / Natural environment factors conditioning the production of “abradable” pottery in Przeworsk culture	323
---	-----

RECENZJE

- Iwona Sobkowiak-Tabaka, Rozwój społeczności Federmesser na Nizinie Środkowoeuropejskiej (Katarzyna Kerner-Gubała) 337

„Archeologia Polski” jest indeksowana w bazach: Scopus, CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities) i Index Copernicus Journals Master List

„Archeologia Polski” is indexed in: Scopus, CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities), and Index Copernicus Journals Master List

PL ISSN 0066-605X
NR INDEKSU 325961
Stawka VAT – 8%

ARCHEOLOGIA

ROCZNIK
INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

LXVIII

2018

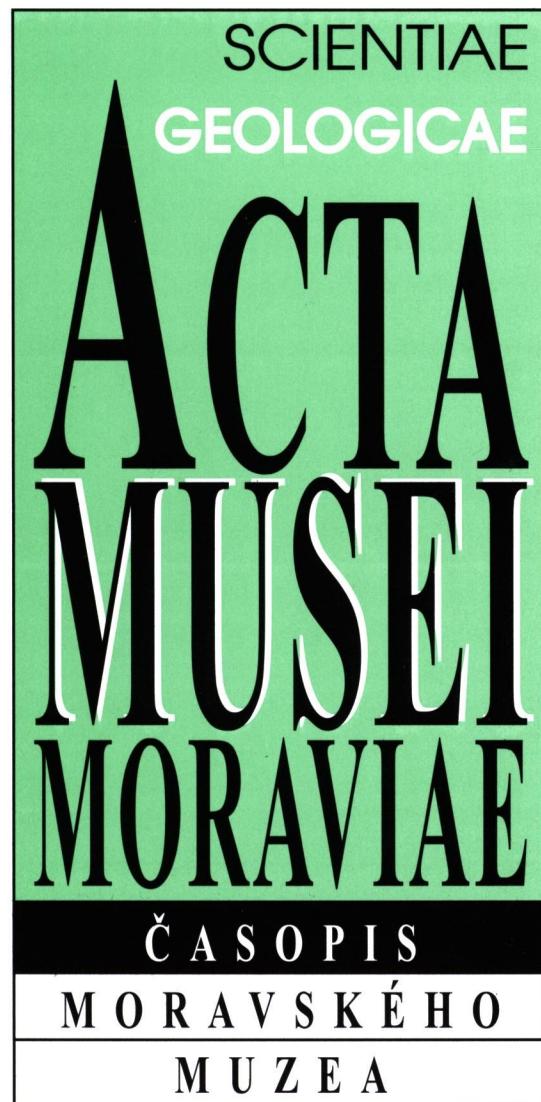
WARSZAWA
WYDAWNICTWO IAE PAN
2019

CONTENTS

	Pages
I. ARTICLES	
Sakura Sanada, The Introduction of Pottery Handles into Egypt from the Southern Levant	7–15
Wojciech Brilowski, Dorota Sakowicz, Ancient Lamps in the Jesuit Museum in the Sanctuary of Holy Mother of Christian Unity at Święta Lipka	17–57
Cecylia Zofia Gałczyńska, Die ersten ägyptischen Sarkophage in Polen. Aus der Geschichte der Altertümersammlungen	59–72
Cecylia Zofia Gałczyńska, Der Papyrus Branicki im Nationalmuseum in Warschau	73–79
II. FIELD REPORTS	
Polish Excavations at Tell El-Farkha (Ghazala) in the Nile Delta. Preliminary Report 2014–2018, by Marek Chłodnicki and Krzysztof M. Ciałowicz with contributions by Grzegorz Bąk-Pryc, Joanna Dębowska-Ludwin, Urszula Doros, Magdalena Kazimierczak, Agnieszka Małczyńska, Jakub Skłucki, Magdalena Sobas, Anita Szczepanek	81–154
III. NECROLOGIES	
Tadeusz Sarnowski (9 X 1945 – 7 VIII 2019) (Agnieszka Tomas)	155–157
Bibliography (Agnieszka Tomas)	158–163
Wspomnienie o Marii Krogulskiej (1932–2019) (Piotr Bieliński)	165–166
Bibliografia (Andrzej Reiche)	167
Wspomnienie o Profesorze Witoldzie Dobrowolskim (13 I 1939 – 25 I 2019) (Aleksandra Majewska)	169–170

E 19

ISSN 1211-8796

106 2021 1

OBSAH - INHALT - CONTENTS

NOVOTNÝ, F., CEMPÍREK, J.: Mineralogie elbaitového pegmatitu z Dolní Rožínky	3
HRŠELOVÁ, P., HOUZAR, S., ŠTELCL, J.: Korodované granáty v asociaci těžkých minerálů balinských slepenců: jejich morfologie a chemické složení (svrchní karbon, boskovická brázda)	35
JIRÁSEK, J., MATÝSEK, D., MINAŘÍKOVÁ, A.: Vivianit z kvartérních sedimentů v Dolní Lutyni (Slezsko, Česká republika).	51
ŠMERDA, J.: Vltavín ze štěrkové terasy řeky Dyje u Oblekovic (Znojemská podoblast)	57
RIEGL, J., KUMPAN, T.: Prvková chemostratigrafie svrchní křídy v okolí Letovic (česká křídová pánev, Česká republika)	65

dějiny a současnost

6/2021

VÁLKY

Jak proměňují
naše životy?

4 | **Ďasovský kompas**

7 | **Historik na cestách**

8 | **Téma: Války.**
Jak proměňují naše životy?

10 | **Ohňostroje
mužnosti**

Válka a maskulinita
v moderní evropské
společnosti
Jiří Hutečka

15 | **Doña Marina, Doña Isabel
a ty ostatní**

Aztecké ženy v krutém víru
conquisty
Markéta Křížová

18 | **Nepokoje éry Hógen
na paravánu**
Adéla Tůmová

20 | **Dvě tváře otce Arsenije**

Příběh z krymské války a obléhání
Sevastopolu
Petr Wohlmuth

24 | **Propojování mytologie
s dneškem**

Vietnamská
válka
mezi tradicí
a modernitou
Ondřej Crhák

28 | **České stavovské povstání:
Slavatové**
Josef Hrdlička

Na obálce:

Maarten van Heemskerck: alegorie Války na triumfálním voze (po roce 1564), tisk na skle Dirck Volckertsz. Coornhert, Rijksmuseum, Amsterdam

Dějiny a současnost, ročník XLIII (2021) ■ Vydařá O. s. pro podporu historické literatury a časopisu Dějiny a současnost v produkci NLN, s. r. o. ■ Ediční a redakční rada NLN a časopisu Dějiny a současnost (v abecedním pořadí): Robert Antonín, Václav Bůžek, Kateřina Čapková, Milan Drápala, Michal Frankl, Zdeněk Hojda, Libor Jan, Jan Klápník, Ivan Klimeš, Jan Klípa, Markéta Křížová, Robert Kvaček, Milena Lenderová, Robert Novotný, Jan Randák, Vít Smetana, Jiří Suk, Ivan Šedivý, František Šmahel, Luboš Velek, Vít Vilnas, Martin Wöhoda, Tomáš Winter ■ Redakce: Iveta Coufalová (šéfredaktorka), Martin Šorm (recenzní rubrika; sorm@nln.cz), Josefína Knoblochová (aktuality), Markéta Kořená (jazyková redakce) ■ Grafická úprava: Tomáš Didurký ■ Sazba a reprodukce: Jan Škrúžny – NLN, s. r. o. ■ Adresa redakce: Náprstková 10, 110 00 Praha 1 ■ www.dejinyasoucasnost.cz, e-mail: das@nln.cz ■ Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Maximální délka zaslanych příspěvků 8 normostran. Všechny zaslány texty procházejí recenzním řízením. ■ Redakce poskytuje podklady Sjednocené organizaci nevidomých a slabozrakých ČR k digitální elektronické formě textu časopisu pro nevidomé ■ Tisk: Triangl a. s. ■ Předplatné: SEND Předplatné, s. r. o., telefon: 225 985 225, www.send.cz ■ ISSN 0418-5129 ■ Cena 75 Kč

31 | **Vystavování dějin**

33 | **Vystavování dějin:
Rozhovor s Barbarou
Kirshenblatt-Gimblett**

36 | **„Máme Prusy v zádech“**

K 155. výročí poslední
prusko-rakouské války
Pavel Bělina

39 | **Dějiny do uší**

40 | **Havárie parníku Eastland**
Jaroslav Kříž

42 | **Knihovnička**

44 | **Dopis jako zdroj nákazy**
aneb Karanténa v Benátkách
Zdeněk Hojda

47 | **Recenze**

50 | **Na nočním stolku**
Anachronismy ACh

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

války tvoří velkou část „klasického dějepisu“. Pozornost se soustředí na jejich průběh, klíčové okamžiky či osobnosti. Mnohem méně se mluví o důsledcích, o jejich „dlouhém trvání“ – o jejich vlivu na mechanismy fungování myšlení i společnosti. Příklad za všechny žijeme právě dnes. Dlouhé stíny studené války: nedůsledně prosazované a přijímané demokratické hodnoty, rozdělená společnost, napjaté vztahy mezi Západem a Ruskem...

Na to, jak války proměňovaly naše životy, se zaměřil i autorský kolektiv červnového tematického bloku. Hluboký otisk válečných zkušeností hledali autoři a autorky ve zkoumání vlivu na pojetí mužnosti i na roli žen a také na propojení mytologie a propagandy. Pokud vás téma zajme, můžete se vydat na výstavu *Tváře války* do Náprstkova muzea v Praze (shodou okolností nedaleko časovské redakce); výstava vznikla ve spolupráci s Markétou Křížovou, editorkou tematického bloku prezentovaného v tomto čísle. Pro předplatitele chystáme také komentované prohlídky.

Protože rozvolňování protiepidemických opatření začalo až uprostřed příprav tohoto čísla, nemohli jsme bohužel ani letos připravit přílohu *Léto s historií*. Navíc ani muzea, galerie či další pořadatelé letních aktivit spojených s prezentací dějin nemají mnohdy do poslední chvíle jasno, zda a jak akce proběhnou. Využijeme proto sociální síť a o zajímavých akcích i o výše zmíněných komentovaných prohlídkách vás budeme informovat touto cestou (a newslettery).

A pak už zbývá jen čtení. Nezapomeňte si vzít s sebou na cesty ĎAS.

Léto podle vašich představ
vám za redakci přeje
Iveta Coufalová

DETEKTOR REVUE

když hledat neznamená jen najít...

3/2021

CENA: 55 KČ / 2,20 EUR

POKLAD Z NEKLDNÉ DOBY

4

Archeologie
„skřívánků na niti“

14

Záhadná louka
aneb Sto frantíků

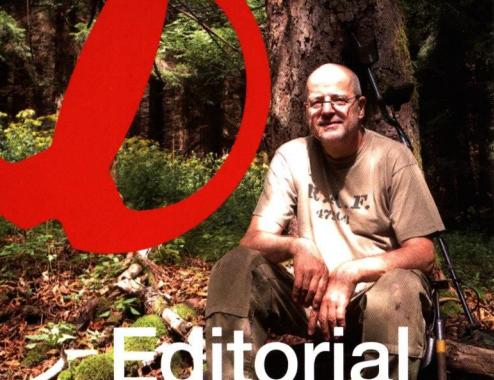
26

Neobvyklé nože
Hitlerjugend

3/2021

Obsah

Editorial

Nedávno jsem si vzpomněl na jednu lžíci. Ale radši po pořádku. Někdy koncem osmdesátých let mne při přechodu přes Bukovské vrchy ve slovenských Poloniích svižně předešel jakýsi pán a rychle se zmenšoval v dálce. Asi po půl hodině jsem ho zastihl sedícího u pramene, a ještě když jsme byli široko daleko sami, slovo dalo slovo a dál jsme se Štefanem vyrazili spolu. Musel jsem ho ale – a trochu rozmrzele – krotit, ukázalo se, že tenhle slovenský ironman je o čtvrtstoletí starší. Na tu cestu nikdy nezapomenu: během dlouhého pochodu přes pusté hřebeny Bukovek jsem si vyslechl jeho životní, někdy až románový příběh, jehož jednu kapitolu napsala léta strávená v komunistickém uranovém lágru. Roky jsme si pak psali, když mne v jednom dopise po revoluci požádal, jestli bych s ním nezajel na Slavkovsko, kde prý v lágrové kotelně u Tepličky uschoval do zdi své táborové zápisíky včetně jmen věznů zavražděných, těch, co tam zemřeli hladem, vyčerpáním či po úraze. Kotelnu jsme tenkrát našli pobořenou, skrytou ve zdi vybouranou, zápisíky pryč, zůstala tam ležet jen aluminiová lžice se Štefanovým monogramem.

A na ni jsem si vzpomněl, když se v jednom e-mailu reagujícím na citát archeologa Davida Nováka v minulém čísle DR – „Archeologickým nálezem v úplně obecné rovině je v podstatě jakýkoli hmotný pozůstatek minulé lidské činnosti.“ – pisatel podivil: „To bysme už měli odevzdávat i rezavé lžíce?“

Štefanova lžice. Tenkrát to byl pro mne jen předmět mající emociální hodnotu pro Štefana, nenapadlo mne vůbec, že by to mohlo zajímat archeology. A je tenkrát taky ne.

Náhodou, ale v logice věci, se k tématu nálezů z novodobé historie dostal zrovna v tomto čísle DR i archeolog Jan Hasil v našem rozhovoru o průzkumu na místě tábora pro dělníky stavějící v padesátých letech Stalinův pomník. Ríká, že zajatecké tábory po revoluci a ještě dlouho potom nebyly pro archeology téma.

Tak prý třeba „príšla“ archeologie při stavbě budovy Rádia Svobodná Evropa o německý internační lágr na Hagiboru. „Nepříšla“ ale už o německý zajatecký lágr Rolava, který zdokumentoval právě Jan Hasil.

Věci, které na Letné archeologové shromázdili, by asi leckterého hledače mohly zklamat: většinou šlo o fragmenty předmětů denní potřeby. David Novák o významu každého takového nálezu ale říká: „Musíme si uvědomit, že dnes jsou prováděny i archeologické výzkumy areálů z komunistického období, ať už se třeba jedná o různé lágry, či o zaniklé industriální památky. V takových případech, i když si hledač nemusí být vědom významu nálezu, který drží v ruce, se může ukázat, že jde o něco, co je významným hlediska důležitým dokladem činnosti, kterou třeba my máme zčásti popsanou v písemných pramenech, ale detaily dokážeme rozpoznat právě jen na základě archeologických nálezů.“

A Jan Hasil dodává: „Je to vlastně tak, že archeologie se pomalu přestává chovat jako historická disciplína a její podstatou začíná být to, jaký je vztah člověka a věci. Koneckonců, ta nejaktuálnější a nejdůležitější téma neleží ve vzdálené minulosti, ta jsou současná nebo téměř současná. A nakonec se dostáváme i k tomu, že i ta slepice s větrákem je opravdu archeologie.“ A David Novák ho doplňuje tím, že nalézaná militaria a další podobné nálezy, které pocházejí z 20. století, jsou archeologicky nálezy a mělo by se s nimi tímto způsobem zacházet. Celé to ukazuje, že archeologie, zabývající se zdánlivě mrtvými věcmi, je živou vědou a vyvíjí se. Znamená to něco pro nás hledače, kdo se o historii vážně zajímáme? Neznamená to, že máme odevzdávat „každou rezavou lžici“, ale jde o to, nenechat si proklouznout mezi prsty předměty dokumentující dobu, na kterou jsme si ještě příliš nevyklikli pohlížet jako na historii. Prostě dívat se na historii v tom klasickém smyslu řeckého slova: *storta* = „to, co se stalo“ – a je jedno kdy. Mít na mysli, že pozornost archeologie se přesouvá stále blíže k současnosti. A to podle Jana Hasila „otevírá obrovský potenciál pro spolupráci s komunitou hledačů“.

V počátcích svého hledání jsem si taky myslel, čím starší nález, tím lepší, ale i pozůstatky nedávné minulosti mohou být pro nás hledače hodně zajímavé a někdy svým způsobem i krásné – a hlavně, umí mnohdy vyprávět živé příběhy. Vzpomínám na Štefana a jeho lžici. Kde asi skončila?

Krásné bezkoronavirové hledačské léto, pevné zdraví a inspirativní počtení vám přeje

Zdeněk Procházka – Kasander
šéfredaktor

3

Artefakt měsíce

Patriotická plaketa Františka Josefa I.

4

Archeologie „skřívánek na nití“

Archeologové – i za pomocí detektorů – odkryli tajemství skrývající se ve stínu bývalého Stalinova pomníku na pražské Letné

11

Poklad z neklidné doby

Depot od Nedražic je z numismatického hlediska zcela výjimečný – na rozdíl od většiny mincovních nálezů se neskládá jen ze stříbrných mincí, naopak zlaté mince v něm hrají významnou úlohu

14

Záhadná louka aneb Sto frantíků

Náhodně objevená louka se stala pro hledače Michala nevycerpatelem zdrojem čepičáků FJI a dalších zajímavých nálezů

18

Zachraňme historii

Detektoráři se podílejí na záchraně našeho archeologického dědictví

20

Ukradená historie (2)

Pátrání britských vyšetřovatelů a archeologů po pokladu nedozírně ceny přivedlo dva hledače až k soudu

26

Neobvyklé nože Hitlerjugend

David představuje tři zvláštní nože z pravopředků existence HJ

30

Našli jste někdy nebezpečnou munici?

Odpovědi hledačů na anketní otázku

32

Poklad Forresta Fenna

Záhada objasněna, detektivka pokračuje

37

Knoflíkářova poradna

V pravidelné rubrice odpovídá na vaše dotazy sběratel Ivo Tomáš

38

Nacistické poklady – skutečnost, či dezinformace? (4)

Pokračování seriálu od hledače a badatele Rudolfa Hakla

44

24cm moždíř M.98

Další díl seriálu historika vojenské techniky Jana Škarky

48

Archeologické nebe (2)

Povídka z pera Zdeňka Jarchovského

FONTES

VOL. 56

ARCHAEOLOGICI POSNANIENSES
ANNALES MUSEI ARCHAEOLOGICI POSNANIENSIS

MUZEUM ARCHEOLOGICZNE W POZNANIU

Spis treści

Od Redakcji.....	5
------------------	---

Temat specjalny:

Contributions to the Mediterranean Archaeology Przyczynki do archeologii śródziemnomorskiej

KATARZYNA DUDLIK, PIOTR ZEMAN

Entangled Mycenae: towards a model of Mycenaean palatial town	7
Mykeny w sieci powiązań: w stronę modelu mykeńskiego miasta	35
DOI 10.34868/FAP.56.001	

DAWID BOROWKA

The Sistrum and its Mistress. Some thoughts about the usage of sistrum on Crete and its Hathoric associations	37
Pani Sistrum. Kilka uwag dotyczących znaczenia sistrum na Krecie w kontekście związku instrumentu z boginią Hathor	55
DOI 10.34868/FAP.56.002	

DIANA WOLF

Embodying Change? Homosomatic Hybridity as Transformational Response in LM II/III Crete	57
Morfizacja zmiany? Hybrydyczność homosomatyczna jako odpowiedź na transformacje późnego okresu minojskiego (LM II/III) na Krecie	66
DOI 10.34868/FAP.56.003	

CEZARY BAHYRYCZ

Central Macedonia in Relation to the North and South. Northern Aegean in the Light of Ceramic Evidences. Case of Mycenaean and Incised/ Encrusted Ware	67
Środkowa Macedonia na tle Północy i Południa. Północna Egea w świetle materiałów ceramicznych. Przypadek ceramiki mykeńskiej i nacinanej/ inkrustowanej	83
DOI 10.34868/FAP.56.004	

PRZEMYSŁAW BOBROWSKI, AGNIESZKA MĄCZYŃSKA

Clayton ring from Bargat El-Shab (Western Desert, Egypt)	85
Pierścionek Claytona z Bargat El-Shab (Pustynia Zachodnia, Egipt)	94
DOI 10.34868/FAP.56.005	

Materiały

DANUTA ŻURKIEWICZ

Kotowo, stanowisko 1 - osada kultury pucharów lejkowatych z pierwszej połowy IV tys. przed Chr.	97
Kotowo, site 1 – a settlement of the Funnel Beaker culture from the 4th millennium BC	128
DOI 10.34868/FAP.56.006	

BARTŁOMIEJ KACZYŃSKI, MARTA SIERANT-MROCZYŃSKA	
Ciążeń – zapomniane cmentarzysko kultury pomorskiej z unikatowym wyposażeniem	131
Ciążeń – forgotten cemetery of the Pomeranian culture with unique grave furnishings	156
DOI 10.34868/FAP.56.007	
LIDIA KAMYSZEK, LESZEK ZYGADŁO	
Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej w Ochocicach, stanowisko 5, woj. łódzkie ...	157
Cemetery of the Przeworsk culture community at Ochocice, site 5, Łódź Province	197
DOI 10.34868/FAP.56.008	
BARTŁOMIEJ GRUSZKA	
Znalezisko gromadne przedmiotów żelaznych z wczesnego średniowiecza	
z Lubinicka, pow. świebodziński	199
Find of the early medieval hoard of iron implements from Lubinicko, Świebodzin district ...	213
DOI 10.34868/FAP.56.009	
JUSTYNA KARKUS, PIOTR CHABRZYK, MAGDALENA MAJOREK	
Próba identyfikacji zmarłych pochowanych w krypcie kościoła	
pw. św. Wojciecha i Stanisława w Kaliszu	215
Burials from the crypt of the post-Jesuit church of Saint Adalbert	
and Saint Stanislaus in Kalisz	228
DOI 10.34868/FAP.56.010	
MARCIN IGNACZAK, JAKUB AFFELSKI	
Południowy fragment fortyfikacji miejskich przy Ciemnej Bramce w Poznaniu	229
The southern fragment of city defences at Ciemna Bramka in Poznań	246
DOI 10.34868/FAP.56.011	

Varia

OLGA ADAMCZYK	
Sprawozdanie z działalności Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w 2019 roku	249
Report on the activities of the Poznań Archaeological Museum in 2019	249
ANEKS	
Publikacje pracowników Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w 2019 roku	257
DOI 10.34868/FAP.56.012	

Jahrbuch
der Gesellschaft für Landes-
kunde und Denkmalpflege
Oberösterreich

INHALTSVERZEICHNIS

<p>Erwin M. RUPRECHTSBERGER mit einem Beitrag von Hubert PRESSLINGER (†), Antike Waagen – ein kulturgeschichtlicher Überblick aus Anlass einer in Lauriacum gefundenen römischen Schnellwaage</p> <p>Michael HINTERMAYER-WELLENBERG, Vorfahren und Verwandte Werners, des Gründers des Augustiner Chorherrenstiftes Reichersberg am Inn, in Kärnten und Südtirol</p> <p>Siegfried HAIDER, Mittelalterliche Doppelklöster im oberösterreichischen Raum</p> <p>Hans KRAWARIK, Zeidlerweiler und Zeidlerhuben im Mittelalter</p> <p>P. Maximilian SCHIEFERMÜLLER OSB, Schloss Zellhof in der Marktgemeinde Bad Zell</p> <p>Walter ASPERNIG, St. Jakob in Unterirrach (OG Pichl): Adelssitz – Meierhof – Eigenkirche</p> <p>Klaus PETERMAYR, Von den Schulmeistern und ihren Gehilfen in Schörfling am Attersee. Eine biographisch-musikalische Spurensuche bis zum Reichsvolksschulgesetz 1868</p> <p>Bernhard PROKISCH und Friedrich BUCHMAYR, Ein Fund von Benediktusmedaillen aus dem Stift St. Florian</p> <p>Elias KNAPP, Struktur und Entwicklung der Bevölkerung in Ansfelden, 1710–1914. Eine historisch-demografische Studie auf Basis der Pfarrmatriken</p> <p>Kristian STREICHER, Kurlisten als neue sozialgeschichtliche Quellen und deren Auswertungsmöglichkeiten am Beispiel Bad Ischl</p>	<p style="margin-top: -10px;">9</p> <p>67</p> <p>89</p> <p>149</p> <p>177</p> <p>225</p> <p>251</p> <p>279</p> <p>297</p> <p>381</p>
--	--

JAHRBUCH
DES
RÖMISCH-GERMANISCHEN
ZENTRALMUSEUMS
MAINZ

62. JAHRGANG 2015 · TEIL 1

INHALTSVERZEICHNIS

TEIL 1

<i>Joachim Weidig</i> Früheisenzeitliche etruskische und italische Zepter	1
<i>Raimon Graells i Fabregat</i> Observaciones sobre la coraza y la mitra tracia	47
<i>Olaf Höckmann</i> Zu Kriegshäfen in Milet	105
<i>Julia Kopf</i> Ein früher südgallischer Terra-Sigillata-Sammelfund aus Bregenz: Überrest eines militärischen Keramikdepots?	135
<i>Csaba Szabó</i> Sanctuaries of Roman Dacia. A Catalogue of Sacralised Places in Shared and Secondary Spaces	255
<i>Benjamin Fourlas</i> St Constantine and »The Army of Heroic Men« Raised by Tiberius II in 574/575: Some Thoughts on the Historical Significance of the Early Byzantine Silver Hoard at Karlsruhe	341
<i>Susanne Metaxas</i> Schmuck und Kleidungszubehör aus der frühbyzantinischen Nordnekropole von Argos	377
<i>Timm Weski</i> Der Stuttgarter Psalter – (k)eine Quelle für die Archäologie des Frühmittelalters?	425
BEITRÄGE ZUR GESCHICHTE DES RGZM	
<i>Ernst Künzl</i> Antike Gläser vom Bau der Bagdadbahn. Zur Herkunft einer Glassammlung im Römisch-Germanischen Zentralmuseum in Mainz	461
Verzeichnis der Autorinnen und Autoren	475

JAHRBUCH
DES
RÖMISCH-GERMANISCHEN
ZENTRALMUSEUMS
MAINZ

62. JAHRGANG 2015 · TEIL 2

R | G | Z | M

Inhaltsverzeichnis

- 1 Mit der »RGZM-Archäologie« in die Zukunft
- 8 Standorte und Organisation
- 10 An drei Standorten zentral:
Das Römisch-Germanische Zentralmuseum
- 15 Gremien
- 16 Forschung
- 18 Forschungsfelder
- 122 Grundlagenforschung und explorative Forschung
in den Kompetenzbereichen
- 136 Kooperation Leibniz-WissenschaftsCampus Mainz:
Byzanz zwischen Orient und Okzident
- 140 Tagungen des RGZM
- 146 Nachwuchsförderung
- 162 Forschungsinfrastrukturen
- 165 Sammlungen und Informationsinfrastrukturen
- 176 Werkstätten und Labore
- 186 Wissenschaft und Gesellschaft
- 188 MONREPOS, Archäologisches Forschungszentrum und
Museum für menschliche Verhaltensevolution
- 195 Dauerausstellung und Interventionen im Kurfürstlichen
Schloss und im Museum für Antike Schifffahrt
- 200 Sonderausstellungen an anderen Standorten
- 209 Vulkanpark Osteifel
- 214 Verlag
- 223 Nachweis der Abbildungen

Zusammenstellung und Betreuung: Constanze Berbisse,
Annette Frey (RGZM)
Redaktion: Claudia Nickel, Marie Reiter (RGZM)
Layout: Claudia Nickel (RGZM)

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in
der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische
Daten sind im Internet über <http://dnb.ddb.de> abrufbar.

ISSN 1861-2938

© 2020 Verlag des Römisch-Germanischen Zentralmuseums
Mainz.

Das Werk ist urheberrechtlich geschützt. Die dadurch begründeten Rechte, insbesondere die der Übersetzung, des Nachdrucks, der Entnahme von Abbildungen, der Funk- und Fernsehendung, der Wiedergabe auf fotomechanischem (Fotokopie, Mikrokopie) oder ähnlichem Wege und der Speicherung in Datenverarbeitungsanlagen, Ton- und Bildträgern bleiben, auch bei nur auszugsweiser Verwertung, vorbehalten. Die Vergütungsansprüche des § 54, Abs. 2, UrhG werden durch die Verwertungsgesellschaft Wort wahrgenommen.

Druck: johnen-druck GmbH & Co. KG, Bernkastel-Kues
Printed in Germany

E 341 / 62,2

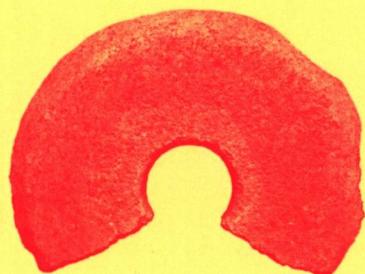
59 977

E 168

DOI: 10.23858/KHMK67.2019.3

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETHNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

**KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIALNEJ**

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Dariusz Dąbrowski, <i>The Halych-Volhynia Chronicle (The Romanovych Chronicle)</i> on bridges and river-crossings	299
Jacek Chachaj, The time of constructing the castle tower in Lublin in the light of newest archaeological data	307
Katarzyna Justyniarska-Chojak, Funeral ceremonies in towns of Lesser Poland in the light of probate inventories (16th–18th c.)	323
Bartosz Drzewiecki, Sebastian Stańczyk, A 1792 inventory describing the town hall of Kazimierz near Cracow	337
Dorota Dias-Lewandowska, From the cellar to the table. Modesty, moderation and economy of Polish nobles' drinking culture in the second half of the 18th century (based on inventories of drinks served in noble and aristocratic households)	359
Tomasz F. de Rosset, Collections in gentry manors of the Commonwealth in the time of partitions	371

RESEARCH NOTES

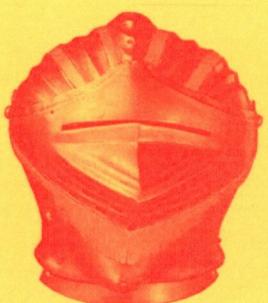
Mariusz Błoński, Robert Żukowski, Relics of a mediaeval mill in Nasielsk	381
--	-----

E 168

DOI: 10.23858/KHMK67.2019.4

INSTYTUT ARCHEOLOGII I Etnologii
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ROK LXVII

WARSZAWA 2019

NR 4

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Michał Starski, Puck and Lębork. Two models of pottery production development in small towns of Gdańsk Pomerania in the late Middle Ages	399
Andrzej Puławski, Renaissance plate armour with a deep-bellied breastplate in the former Duchy of Pomerania in the light of selected works of art	415
Urszula Sowina, Goods in probate inventories of Cracow burghers at the turn of the early-modern period	435
Andrzej Klonder, The world of material objects in testaments of Polish and Czech nobility in the 17th century	449
Karol Łopatecki, Two Maps of the Podlasie-Grodno Borderline from 1706	489
Adrian Gendera, The history of use of post-Evangelical property in Osieczna after 1945	505

COMMUNIQUES

Jakub Sawicki, A unique late medieval framed purse from New Market (Nowy Targ) square in Wrocław	521
--	-----

REPORTS AND NOTES

Zamek królewski w Chęcinach na tle Europy Środkowej. Geneza — funkcje — znaczenie [The royal castle in Chęciny in the context of Central Europe. Origins — functions — significance], ed. B. Wojciechowska, S. Konarska-Zimnicka — Piotr Kardyś	531
Teresa Borawska, Henryk Rietz, Z Kaszub do „Wiecznego Miasta”. Bernard Sculteti (ca 1450–1518), kurialista i przyjaciel Mikołaja Kopernika [From Kashubia to the Eternal City. Bernard Sculteti (ca 1450–1518), a curialist and Nicolaus Copernicus' friend] — Maria Bogucka	533
Życie i twórczość Jana Filipa Carosiego [The life and works of Jan Filip Carosi], vol. 8, part 1; J.F. Carosi, Podróże po polskich prowincjach, obserwacje mineralogiczne i inne dodatkowe opisy tych ziem (wersja polska i niemiecka) [J.F. Carosi, Travels to Polish provinces, mineralogical observations and other descriptions of those lands (in Polish and German)], vol. 8, parts 2 and 3, ed. J. Michta — Piotr Kardyś .	536

E 168

DOI: 10.23858/KHMK68.2020.1

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ROK LXVIII

WARSZAWA 2020

NR 1

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Marek Dworaczyk, Late-mediaeval buildings in the eastern part of the city-quarter of Szczecin (Stettin) located on the Oder River. The stratigraphic analysis of the finds from the trench in quarter 6	3
Halina Manikowska, In search of a “total” source. The major lines of research on city-dwellers’ testaments in the 13th–18th c.	19
Dorota Żurek, Late-mediaeval testaments from the mining towns of Lesser Poland	37
Michał Słomski, Life after death. The execution of testaments in the legal culture and social reality of the small towns of Lesser Poland. Exemplified with Dolsk, Krzywiń and Książ (2nd half of the 16th c.–1st half of the 17th c.)	51
Wiesław Bondyra, The family oppression of Julianna Młodecka (1731–ca. 1799). A contribution to research on domestic abuse in the Old Polish times	69
Paweł Lesisz, Cabs in Vilnius in the years 1864–1914	87

RESEARCH NOTES

Karolina Blusiewicz, Two atypical shoes from Puck from the late 14th c.	103
---	-----

REVIEWS

Jacek Wijaczka, <i>Procesy o czary w Prusach Księzczych (Brandenburskich) w XVI–XVIII wieku</i> [Witch trials in Ducal (Brangenburg) Prussia] — Maria Bogucka . .	111
“Tabularium Historiae”, vol. I–IV, 2017–2018 — Elżbieta Mazur	112
Studia Brzezinensia, vol. I: <i>Brzeziny. Dzieje miasta i regionu</i> [Brzeziny. The history of the town and its region], eds. Lubomira Tyszler, Anna Marciak-Kajzer, Marek Olędzki; vol. II: <i>Brzeziny i region. Przeszłość w narracji interdyscyplinarnej. Archeologia — architektura — sztuka — historia</i> [Brzeziny and its region. The past in interdisciplinary narration. Archaeology — architecture — art — history], ed. Lubomira Tyszler — Andrzej Klonder	114
Mariusz Mielczarek, Manolis I. Stefanakis, <i>Rhodes: The Ancient and Medieval Monuments in 1882–1884 and count Karol Lanckoroński</i> — Krzysztof Jarzęcki . .	120
Jan Kláپtě, <i>Vnímavý pozorovatel. Výbor z díla</i> [Perceptive observer. Selected works], eds. Ludmila Luňáková, Martin Wihoda, Josef Žemlička — Wojciech Iwańczak	120

E 168

DOI: 10.23858/KHMK68.2020.2

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETHNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIAŁNEJ PAN

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIAŁNEJ

ROK LXVIII

WARSZAWA 2020

NR 2

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Maciej Mikuła, The legal traditions influencing testament regulations in the towns of the Kingdom of Poland in the 14th–16th c.: Magdeburg Law, canon law, Roman law and local legislation	131
Rafał Kubicki, Testaments in Lübeck Law. Exemplified with the practice of Elbing from the 15th to the early 16th c.	159
Olgierda Miriam Przybyłowicz, Sources of income of the convent of Poor Clares in Gniezno at the end of the 16th c. on the basis of the “Regestrum 1593” manuscript	171
Natalia Biłous, Charity bequests and legacies to churches of various denominations in 17th-century testaments of Volhynian burghers	187
Edmund Kizik, <i>Reciproce</i> testaments in Gdańsk and the origin of probate inventories in the 17th–18th c.	205
Agnieszka Bartoszewicz, Henryk Bartoszewicz, The cartographic representation of the towns of the Kingdom of Poland in 1815–1836	223

RESEARCH NOTES

Sławomir A. Mróz, The purchase of Józef Chełmoński’s <i>Four-in-hand</i> for the National Museum in Cracow	245
--	-----

REPORTS

Marcin Łukasz Majewski, <i>Cech rzeźników piotrkowskich w XVI–XVIII wieku</i> [Butchers’ guild in Piotrków in the 16th–18th c.] — Andrzej Klonder	253
Paul Friedeborn, <i>Opis miasta Szczecina</i> [A description of the town of Stettin], edited and translated by Agnieszka Borysowska — Andrzej Klonder	254
Raimo Pullat, Tõnis Liibek, <i>Oma alma mater, it otsimas. Enne teist maailmasõda Europaa teknikakõrgkoolidest võrsunud eesti insenerid ja arhitekdid</i> [Tracing Estonian engineers and architects educated at European technical universities before WWII] — Maria Bogucka	256

CHRONICLE

Maria Dąbrowska (7 VI 1943–29 XI 2019) — A tribute — Małgorzata Bis, Wojciech Bis	259
---	-----

E 168

DOI: 10.23858/KHKM68.2020.3

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIAŁNEJ PAN

**KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIAŁNEJ**

ROK LXVIII

WARSZAWA 2020

NR 3

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Karol Kollinger, State and history of research on a glass goblet from the 2nd half of the 12th c. found in a woman's grave in Krylos	271
Maciej Miścicki, Remnants of a Teutonic Order crossbow workshop in the castle in Człuchów	289
Marcin Sumowski, Clergymen in burghers' testaments — burghers in clergymen's testaments. Last wills as a source for research on relationships (Prussia, 15th–early 16th c.)	315
Paweł T. Dobrowolski, Turkish fantasies: Sex, violence and tourism in the 18th century	335
Milena Hübner, <i>Surtout de table</i> Pierre'a Philippe'a Thomire'a w Pałacu Wilanowskim	357

RESEARCH NOTES

Elżbieta Kowalczyk-Heyman, Two unpublished mediaeval anthropomorphic knife handles from the National Museum in Cracow	391
---	-----

RESEARCH METHODS

Sylwia Jędrzejewska, Analyses of stable isotopes and the problem of the origin of the Slavs. An outline of methods and research perspectives	399
--	-----

REVIEWS

Honestas et turpido. Magnateria Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku [Honestas et turpido. The magnates of the Polish-Lithuanian Commonwealth in the 16th–18th c.], ed. Ewa Dubas-Urwanowicz, Marta Kupczewska, Karol Łopatecki, Jerzy Urwanowicz — Magdalena Bis	415
Polska i świat przez kuchnię. Studia o dziedzictwie kulinarnym [Poland and the world through cuisine. Studies on culinary heritage], ed. Anna Kamler, Dorota Pietrzkiewicz, Katarzyna Seroka — Andrzej Klonder	421
Mariola Tymochowicz, Tradycyjne pożywienie chłopskie na Lubelszczyźnie [Traditional peasant food in the region of Lublin] — Andrzej Klonder	428

E 168

DOI: 10.23858/KHMK68.2020.4

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ROK LXVIII

WARSZAWA 2020

NR 4

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Arkadiusz Michałak, <i>Terra incognita? Nie tylko o wytwórstwie broni na pograniczu Śląska, Wielkopolski, Brandenburgii i Łużyc w późnym średniowieczu</i>	439
Wojciech Bis, <i>The early-16th-century Radziwiłł family residence in Waniewo in the light of written and archaeological sources</i>	463
Urszula Sowina, „Gierada” według <i>Ius municipale Magdeburgense</i> Pawła Szczerbica — a pozycja kobiety w rodzinie rzemieślniczej w początkach nowożytności	493
Ryszard Mączyński, Poznański Odwach z XVIII wieku: historia — architektura — autorstwo	507
Marcin Łukasz Majewski, Milling and baking in Piotrków in the 16th–18th century	533
Paweł Duma, Jerzy Piekalski, Agnieszka Latocha, Marta Pietruszka, Krzysztof Jaworski, Maksym Mackiewicz, <i>The Lower Mill in Bystrzyca. The crisis of traditional milling in the time of industrialization</i>	555
Dorota Małczewska-Pawelec, <i>The realization of the idea of “garden cities” in inter-war Poland. Exemplified with Podkowa Leśna and Kolonia Letnia Żarki</i>	581

REVIEWS

Agata Dworzak, <i>Lwowskie środowisko artystyczne w XVIII wieku w świetle ksiąg metrykalnych i sądowych</i> [Lviv artistic circles in the 18th c. in the light of birth and court registers] — Mirosława Sobczyńska-Szczepańska	605
Wojciech Tygielski, <i>W podróży po Europie. Studia z dziejów kultury nowożytnej</i> [Travelling across Europe. Studies in the history of early-modern-era culture] — Andrzej Klonder	613

CHRONICLE

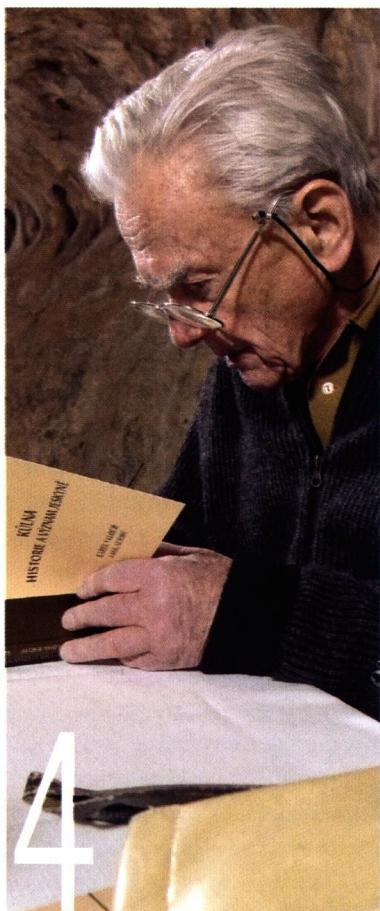
Tadeusz Rosłanowski (20 II 1933 – 16 V 2019) — Andrzej Janeczek	615
---	-----

E 1490

M
revue

Časopis
Moravského
zemského
muzea
2/2020

4

1 M úvodník:

Vážení přátelé a příznivci
Moravského zemského muzea

4 M téma:

Karlu Valochovi
s úctou a láskou

16 M událost:

Tvář v tvář. Aristokratický
portrét v baroku

23 M výstavy:

Do Brna širokou cestou
přibližuje kramářské písňě /
K cestování v prostoru i čase
zve rytíř Dalekých moří J. Vávra
/ Raťte vstoupit do divadla
[alespoň virtuálně] / [Ne]vý-
stavy v čase covidovém aneb
Bylo, nebylo

16

31 M názor:

Krumlovský les. Nejzáhadnější
jev našeho pravěku

36 M příběh:

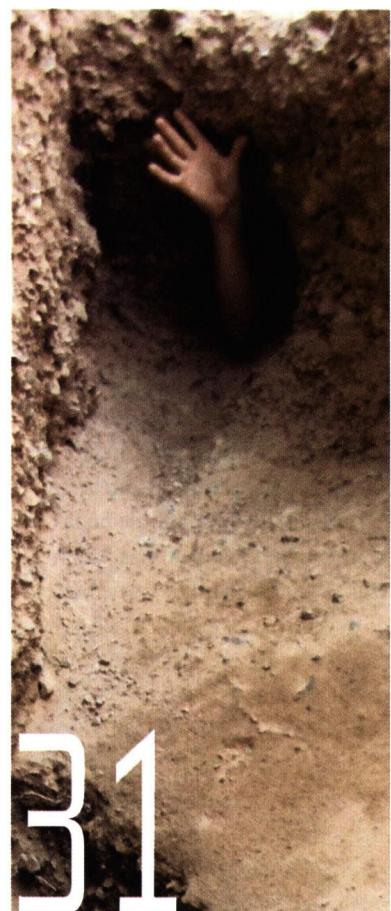
Šipecká čelist.
Vítězství K. J. Mašky

44 M profil:

Jiří Sekerák:
Slovo genetika její objevitel,
J. G. Mendel neznal

55 M report:

Jiří Langer: Mé vzpomínky
na Ondřeje Sekoru / Zaniklý
život na Moravě získal
novou podobu / CT vyše-
tření Černé madony odhalilo
červotoče

31

61 Před oponou, za oponou:

Festival mění vědu v přitažlivou
hru / Muzejníci představili
učitelům nové programy /
Archeologové v Brně debato-
vali o neolitu a eneolitu /
Galerijní tramvaj vozila
Moravské zemské muzeum

64 Na moravském písečku:

Více Janáčka. Nová expozice
přibližuje hudebního géniá
zblízka

68 Pod čarou:

Nesoustavné poznámky
v/o roztríštěné době

70 My a svět:

Jak jsme jeli do New Yorku
instalovat a zahajovat výstavu

79 M panorama:

Náhodný nález odhalil keltské pohřebiště v Mořicích / Znovuobjevené originály kreseb internačního tábora Svatobořice / Děda i vnuka, J. Wankela i K. Absolona, představuje obnovená expozice / Kramářské písň si vyslechli v originálním provedení / Jako růže inspirací pro knihu? Možná, říká spisovatelka Lucie Hlavinková

83 M knihovna:

Nakladatelské počiny

84 M Chef d' oeuvre:

Malíř Vítězslav Nezval

OBÁLKA

1. strana

V baroku tvořily nedomyslitelnou součást interiérů šlechtických rezidencí i městských paláců portréty. Jejich mimořádnou kolejí nabízí výstava Tváří v tvář v Dietrichsteinovém paláci MZM.

2. strana

Zevrubný pohled na osobnost i práci J. A. Komenského nabízí výstava COMENIUS. Doba mezi rozumem a šílenstvím. Jan Amos Komenský a jeho svět, kterou připravily Kancelář prezidenta republiky a Správa pražského hradu spolu s Moravským zemským muzeem do Jízdárny Pražského hradu.

3. strana

Krásný nový rok přejí čtenářům M revue pracovníci MZM!

4. strana

Samurajská zbroj, jeden z nejatraktivnějších exponátů výstavy Čas rytířů dalekých moří. Sběratel a mecenáš Jindřich Vávra v Pavilonu Anthropos MZM.

M revue

Časopis
Moravského zemského
muzea v Brně

Šéfredaktor: PhDr. Jiřina Veselá

Layout a technická redakce: Milan Mačinec

Obálka: Milan Mačinec

Fotografie: Filip Fojtík
(pokud není uvedeno jinak)

Redakční rada:

RNDr. Barbora Javorová – předsedkyně
Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D., PhDr. Hana Dvořáková,
RNDr. Vladimír Antonín, CSc., doc. PhDr. Martin
Oliva, Ph.D., DSc., PhDr. Jaroslav Blecha,
Milan Mačinec.

Redakce: M revue, Zelný trh 6, 659 37 Brno,
e-mail: jvesela@mzm.cz

Vydává a tiskne: Moravské zemské muzeum,
Zelný trh 6, 659 37 Brno

Distribuce: neprodajné, direct mailing

Vychází dvakrát ročně

V evidenci periodického tisku pod číslem
MK ČR E 21957

E 915

malovaný kraj

NÁRODOPISNÝ A VLASTIVĚDNÝ
ČASOPIS SLOVÁCKA

KVĚTEN
ČERVEN

3²⁰²¹

57. ročník

Cena 45 Kč

Obsah čísla

Obřadní síň břeclavského židovského hřbitova
Foto: autor

Český a uherský král Vladislav II. Jagellonský
Illustrace převzata z Kroniky Jána z Turca,
Bratislava 2015

Zámek Janův hrad, r. 2019
Foto: autor

Na titulní straně obálky:
Vlaštovky v Nedachlebicích
Foto: Petra Šíková

Bednářková, Jarmila: Ptáček drkáček	3
Kober, Karel: Břeclavská stopa v německém Abwehru	4–5
Ondrejka, Tomáš: Záhada košatého stromu na obřadní síni židovského hřbitova v Břeclavi	5
Svoboda, Miroslav: Poslední tažení generála Essena a Veselí nad Moravou	6–7
Jilík, Jiří: Odešel jediný horňácký vyšivač	7
Futák, Peter: Hodonín za vlády Jagellonců – z královského města městem poddanským	8–9
Zachodil, Milan: Už je pozdě, šohajku můj, už se musíš rozlúčit	9
Jančář, Radovan: Před sto lety vznikla uherskohradišťská knihovna	10
Ondrušová, Vlasta: Devadesátiny nestora české etnologie Josefa Jančáře	11
Unger, Josef: Kdo byl muž z hrobu č. 23 v mušovském kostele sv. Leonarda?	12–13
Káňová, Alena: Uchytání bran	13
Tarcalová, Ludmila: Tradiční ukládání a uchovávání potravin na Uherskohradišťsku	14–15
Jančář, Josef: Slovač Uherské Hradiště (1936–2007)	16–17
Urbančík, Vojtěch: O ohumné slépce	17
Dobšíček, Pavel: Rodný kraj	18
Křivánek, Karel: Dnes	18
Janas, Zdeněk: Možná	18
Bystřický, Vladimír: Dědictví	18
Hrdý, Miloslav: Boží muka	18
Damborský, Oldřich: Čtyři jarní haiku	18
Stránský, Michal: Vedra u Moravy	19
Vratislavská, Ester: Louka	19
Ingrová, Anna: Vítání jara	19
Míšek, Jaroslav: Pramen poezie	19
Hrdý, Miloslav: Nad lukami s vonícím senem	19
Michalica, Cyril: Ten čas	19
Habartová, Romana: Výrobci krojů na Slovácku 74.	20–21
Raiskubová, Hana: Poklady z kuchyně našich babiček. Smažená kosmatice v těstíčku	21
ante: Josef Blažek Pavlovický – 150 let od narození	22
Damborský, Oldřich: Košťýr	22
Křivánek, Karel: Ždánický keramik Jaroslav Homola	23
Lišková, Tereza: Josef Kubánik: Proč Hradiště neopouštím?	
Protože ho mám prostě rád	24–25
Císaříková, Klára: Pozapomenuté písň. Ten milotský zámek	26
Polášková, Jana: Naše dětské soubory. Světlóvanek	27
Čupa, Petr: Mozaika z přírody BR Dolní Morava. Známý neznámý	28
Sladký, Jiří: Doubrava bez dubů	29
Zámečník, Roman: 25 let na Seznamu světového dědictví – Lednicko-valtický areál	30
Kalendář akcí	31
vur: Za letitými stromy	31
vur: Katalog „příhraničních“ výtvarníků	31
Zrcadlo místního a regionálního tisku	32
Zachodil, Milan: Zasmějte sa s nama!	33
Redakční sdělení (Soutěžní otázka, Krátce z redakce, Doplňení časopisu na www.malovanykraj.cz)	33–34
Motyčka, Martin: Kaple Nanebevzetí Panny Marie v Biskupicích	34

E 145

PAMIATKY & MÚZEÁ

Revue pre kultúrne dedičstvo

cena 3,29 €
pre predplatiteľov 2,32 €

| 2 | 2021 |

OBSAH | INHALTSVERZEICHNIS | CONTENTS

- 1** ÚVODNÍK | LEITARTIKEL | EDITORIAL
- 2** ARCHEOLOGIA | ARCHÄOLOGIE | ARCHAEOLOGY
Mária Hudáková – Dominik Repka
Kelt so zlatými očami. Unikátny nález bronzovej sošky z Jánoviec
Ein Kelte mit goldenen Augen. Einzigartiger Fund einer Bronzefigur aus Jánovce
The Celt with Golden Eyes. A Unique Finding of a Bronze Statuette from Jánovce
- 6** KULTÚRNA HISTÓRIA | KULTURGESCHICHTE | CULTURAL HISTORY
Jana Laslavíková
Lokálne a národné symboly vo výzdobe Mestského divadla v Prešporku
Lokale und nationale Symbole in der Ausschmückung des Königlich-Freistädtischen Theaters in Pressburg
The Local and National Symbols Contained in the Decorations of the Municipal Theatre in Pressburg
- 14** ÚŽITKOVÉ UMENIE | ANGEWANDTE KUNST | APPLIED ARTS
Lenka Pajer
Francúzska móda v Uhorsku v 18. a 19. storočí
Französische Mode in Ungarn des 18. und 19. Jahrhunderts
French Fashion in the Kingdom of Hungary in the 18th and 19th Centuries
- 23** PRÍBEHY PAMIATOK | GESCHICHTEN DER DENKMÄLER | STORIES OF MONUMENTS
Zuzana Janošíková
Kaštieľ a zvonica v Strážkach
Das Schloss und der Glockenturm in Strážky
The Mansion and the Bell Tower in Strážky
- 30** Tomáš Janura – Zuzana Zvarová
Prícestný hostinec v Čachticiach
Die Reisegaststätte in Čachtice
The Pathside Inn in Čachtice
- 34** TECHNICKÉ PAMIATKY | TECHNISCHE DENKMÄLER | TECHNICAL MONUMENTS
Mária Zacharová
Zaniknuté vodné mlyny v obci Buková
Untergegangene Wassermühlen im Dorf Buková
The Lost Water Mills in Buková Village
- 41** OBNOVA | ERNEUERUNG | RENOVATION
Ivan Masár
Pradiareň 1900. Konverzia klenotu bratislavskej industriálnej architektúry
Pradiareň 1900. Konversion eines Juwels der industriellen Architektur in Bratislava
Pradiareň 1900. The Conversion of the Treasure of the Industrial Architecture in Bratislava
- 48** REŠTAUROVANIE | RESTAURIERUNG | RESTORATION
Brigitá Hradská
Portrét šľachtickej z Dolnej Krupej
Ein Porträt von der Edelfrau aus Dolná Krupá
The Portrait of an Aristocratic Lady from Dolná Krupá
- 53** EXPOZÍCIA | DAUERAUSSTELLUNG | EXPOSITION
Renáta Babicová
Expozícia hudobného dedičstva
Exposition des Musikerbes
The Exposition of Musical Heritage
- 58** VÝSTAVA | AUSSTELLUNG | EXHIBITION
Katarína Nádaská
Umením a slovom. Kultúrny odkaz premonštrátov z Jasova
Mit Kunst und Wort. Kultureller Nachlass der Prämonstratenser aus Jasov
By the Means of Art and Words. The Cultural Legacy of the Jasov Premonstratensians
- 63** Edita Bugalová
Poklady strednej Európy v kaštieli v Dolnej Krupá
Schätze aus Zentraleuropa im Schloss Dolná Krupá
The Central European Treasures in the Dolná Krupá Manor House
- 67** ZAHRANIČIE | AUSLAND | ABROAD
Michal Stehlík
Parlament a parlamentarizmus
Parlament und Parlamentarismus
The Parliament and the Parliamentarism
- 70** ROZHOVOR | INTERVIEW | INTERVIEW
Tri otázky Radoslavovi Ragačovi, dočasne vymenovanému riaditeľovi Pamiatkového úradu Slovenskej republiky
Drei Fragen an Radoslav Ragač, den zeitweiligen Direktor des Denkmalamtes der Slowakischen Republik
Three Questions for Radoslav Ragač, the Temporary Appointed Director of the Monuments Board of the Slovak Republic
- 72** NOTES | NOTIZEN | NOTES

OBÁLKA | COVER
Pradiareň 1900. Nový spojovací trakt medzi pradiarňou a silo centrálou
Pradiareň 1900. The new connecting block between the spinning mill and the engine hall
Foto: P. Kudiváni

Příspěvky k ústecké vlastivědě

číslo 22

Muzeum města Ústí nad Labem
2020

OBSAH

E 1447/22

59 352

Historie

Paměti z karantény (Martin Krsek)	2
Restaurování Meidingerových kamen – značka H. Heim (Jakub Doležel)	7
Domovní znamení hospody „U studánky“ (Jiří Belis)	10
Obecní dům v Novosedlicích-Kramolech, resp. ve Střekově (Věra Hladíková – Petr Karlíček – Martin Krsek)	14
S pajcrem do sutin pro duši zaniklé čtvrti (Martin Krsek)	18

Archeologie

Přírodní prostředí a datace pravěkého sídelního areálu ve Skoroticích. Výpověď přírodovědných metod (Aleš Káčerík)	26
Německý válečný hrob nad Telnicí (Petr Čech)	32

Přírodověda

Mravkolev běžný (Miloš Trýzna)	36
Zápisky z terénního deníku – Šúr, 10. červen 1990 (Jiří Spružina)	39
Zvoní sýčkům v ČR hrana kvůli Stutoxu? (Václav Beran)	44
Okrotice bílá a její rozšíření v ústeckém okrese (Petr Bultas)	46
Masiv Deblíku – 2020: stručná zpráva o druhém roce botanického průzkumu (Petr Bultas – Miroslav Pida – Jan Rottenborn – Pavel Zdvořák)	49

Knihovna

Rudolf Jenatschke a jeho fotografie v knihách (Ludmila Netušilová)	52
Labské pískovce (Helena Houfková)	54

Výstavy

Muzeum pískem zavátké (Zuzana Vařilová)	56
Fotograf Rudolf Jenatschke (Jiří Preclík)	62
I knihy mají osudy – 75 let ústecké knihovny (Eliška Wiesnerová)	70
Kniha byla mým jediným a nejlepším kamarádem (Jan Němec)	72

Akce pro školy a veřejnost

Archeologické léto na Ústecku (Eliška Wiesnerová)	76
Pískohráni v atriu (Martina Pospišilová)	80
Výlety do pískovcových skal (Zuzana Vařilová)	82

Zprávy a novinky

Zoologický klub v muzeu (Věra Vrabcová)	86
Role muzea v soutěži na rozvoj jezera Milada (Martin Krsek)	91
Akce k výročí 2. světové války (Václav Houfek)	92
Zemřel tvůrce magických střech (Martin Krsek – Matěj Páral – Věra Slívová)	96
K budoucnosti muzea (Václav Houfek)	99
Exponáty měsíce	103

Příspěvky k ústecké vlastivědě

číslo 23

Muzeum města Ústí nad Labem
2021

OBSAH

Historie

Školní léta Jana Kotěry. Několik poznámek ke spojitosti známého architekta s Ústec-kem (Věra Hladíková)	2
Několik poznámek k historii Božtěšic (do roku 1945) (Petr Karlíček)	7
Kufr plný vzpomínek doktora z Neštěmic (Martin Krsek)	19

Archeologie

Pravécké osídlení mikroregionu Velkého Března u Ústí nad Labem (Aleš Káčerík)	22
Cinnost archeologického oddělení v roce 2020 (Luboš Rypka – Eliška Wiesnerová)	28

Přírodověda

Neživé skvosty v ústecké zoo (Zuzana Vařilová)	32
Projekt LUTRA LUTRA ukončen, čekají teď vydry světlé zítrky? (Václav Beran – Kateřina Poledníková)	44
Zápisky z terénního deníku – Rytina soutěska (Jiří Spružina)	50

Knihovna

Katalog podnikové knihovny akciové společnosti Goerg Schicht, Ústí nad Labem (Helena Houfková)	56
--	----

Výstavy

Putovní výstava „Ich bin ein vydra, aneb jak vydra přes hranici přišla“ (Václav Beran – Kateřina Poledníková)	58
Poklady z éry koronavirové (Martin Krsek)	62
KultuDača (Martina Zuzaňáková)	64

Zprávy a novinky

Dokumentace starých lomů – úspěšný projekt TAČR (Zuzana Vařilová)	72
Nová naučná stezka Krajinou Božtěšic (Ladislava Filipová)	74
Svět a jelen od Schichta (Martin Krsek)	77
Zemřel pan Rainer Marschner z Vlčí Hory (Miloš Trýzna)	78
Zemřela archeoložka PhDr. Marta Cvrková (Václav Houfek)	80
Dobří holubi se do muzea vracejí (Václav Beran)	82
Exponáty měsíce	83

E 1147/03
Slovenská národní knihovna
www.snk.sk

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Berichte Archaeological Reports
Archäologische Berichte 72/1

CONTENTS

53 355

Editorial	9
ARTICLES	11
Piotr Włodarczak	
Barbara Burchard and studies on the chronology of the Funnel Beaker culture in Lesser Poland	11
Sławomir Kadrow	
Janusz Kruk's settlement archaeology: intellectual inspirations and determinants	31
Dariusz Król	
Issues of spatial distribution of the monumental cemeteries of the Funnel Beaker culture in the loess landscape of southeastern Poland	47
Małgorzata Rybicka	
Cultural and settlement changes in the second half of the 4th Millennium BC in the area between the Bug, Dniestr and Prut rivers	63
Marek Nowak, Maria Lityńska-Zajac, Magdalena Moskal-del Hoyo, Aldona Mueller-Bieniek, Magda Kapcia, Krzysztof Kotynia	
Plants of the Funnel Beaker culture in Poland	87
Tomasz Oberc	
Some remarks on flat graves of southeastern group of the Funnel Beaker Culture	115
FIELD SURVEY AND MATERIALS	
147	
Aleksandr Diachenko, Iwona Sobkowiak-Tabaka	
Pottery kilns from the Tripolye settlement of Kamenets-Podolskiy, Tatarysky, the 2019 excavation campaign: Regarding the issue of evolution of Tripolye pottery kilns	147
Marcin M. Przybyła	
Fortified settlements of the Funnel Beaker-Baden phase in western Lesser Poland	173

Agnieszka Brzeska-Zastawna	
Flint axes from the Funnel Beaker and Funnel Beaker-Baden settlement phases at site 1 in Książnice Wielkie, Proszowice district	197
Marek Florek	
Megalithic Cemeteries of the Funnel Beaker culture in the Sandomierz Upland	213
Danuta Makowicz-Poliszot	
Animals in the life of inhabitants of the Neolithic settlement at Niedzwiedź	233
Barbara Sałacińska, Sławomir Sałaciński	
Unique structure of a megalithic tomb of the Funnel Beaker culture from Stryczowice, Ostrowiec Świętokrzyski district	259
Albert Zastawny, Agnieszka Brzeska-Zastawna	
Return to Książnice Wielkie near Kraków	277
Paweł Jarosz, Krzysztof Tunia, Piotr Włodarczak	
Funnel Beaker culture tombs in the eastern part of the Wodzisław Hummock	313
Danuta Żurkiewicz, Jakub Niebieszczański, Cezary Bahrycz	
The First Megalithic Long Barrows of the Funnel Beaker culture in Central Greater Poland in Sobota	333
REVIEWS AND SHORT REVIEW NOTES	355
Anna Zakościelna	
(Review) Aleksandr Diachenko, Małgorzata Rybicka (eds), <i>Between the East and the West. Dynamic of Social Changes from the Eastern Carpathians to the Dnieper in 4th – beginning of 3rd Millennium BC (Preliminary study)</i> . Rzeszów 2019: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 262 pp.	355
Information for Contributors	359

Sprawozdania Archeologiczne is regularly listed in the International Current Awareness Service: Anthropology. Selected material is indexed in the International Bibliography of social and Cultural Anthropology.

Indexed in:

IBZ – International Bibliography of Periodical Literature

IBZ – CD-ROM

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Berichte / Archaeological Reports
Archäologische Berichte / 72
—
6

KRAKÓW 2020

E 278 / 72,2
53 956

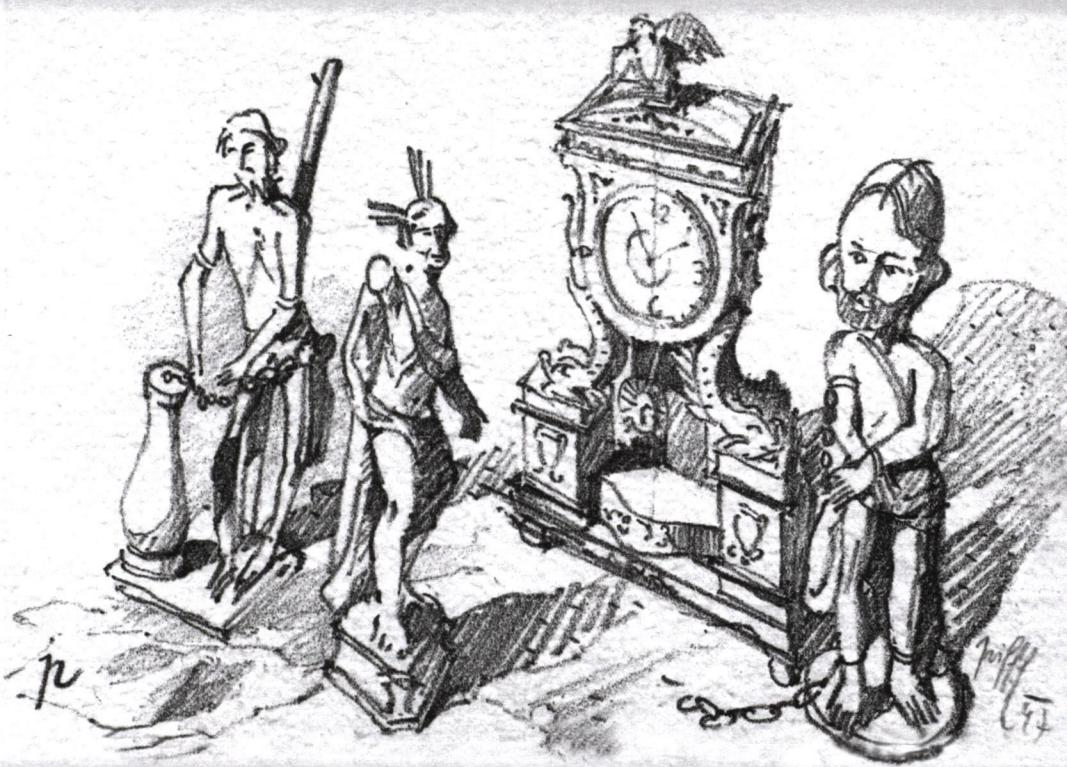
CONTENTS

ARTICLES	11
Kathryn M. Hudson, Janusz Kruk, Sarunas Milisauskas	
Journeys of the Mind: Cognitive Landscapes, Symbolic Dialects, and Networked Identities in the European Neolithic	11
Aldona Kurzawska, Iwona Sobkowiak-Tabaka	
Spondylus shells at prehistoric sites in Poland	41
Aleksandra Gawron-Szymczyk, Dagmara Łaciak, Justyna Baron	
To smooth or not to smooth? A traceological and experimental approach to surface processing of Bronze and Iron Age ceramics	67
Katarzyna Trybała-Zawiślak	
The Chotyniec agglomeration and its importance for interpretation of the so-called Scythian finds from south-eastern Poland	87
Bartłomiej Szymon Szmoniewski	
Roman and Early Byzantine finds from the Japanese Archipelago – a critical survey	117
Paweł Szczepanik	
Comparative analysis of early medieval anthropomorphic wooden figurines from Poland. Representations of gods, the deceased or ritual objects?	143
FIELD SURVEY AND MATERIALS	
Marcin Wąs, Lucyna Domańska, Seweryn Rzepecki	
Middle Palaeolithic flint artefacts from Central Poland. Case study of the site of Polesie 1, Łowicz district, Łódź voivodship	169

Janine Mazanec, Susanne Hummel, Thomas Saile	
"Raptus Sabinae?" complemented: molecular genetic studies on a female <i>calvarium</i> of the <i>Bandkeramik</i> settlement of Rovantsi in Volhynia (UA)	201
Guram Chkhatarashvili, Valery Manko, Amiran Kakhidze, Ketevan Esakiya, Maia Chichinadze, Marianna Kulkova, Mikhail Strelcov	
The South-East Black Sea coast in the Early Holocene period (according to interdisciplinary archaeological investigations at the Kobuleti site)	213
Weronika Skrzyniecka	
Textile impressions on the Trypillia culture pottery from Ogród and Verteba Cave sites in Bilcze Złote	231
Barbara Witkowska, Janusz Czebreszuk, Barbara Gmińska-Nowak, Tomasz Goslar, Marzena Szmyt, Tomasz Ważny	
The cemetery of the Globular Amphora culture community at the Złota-Gajowizna site in the light of radiocarbon analysis and dendrochronology	259
Monika Bajka, Marek Florek	
Złota culture grave from Kleczanów, Sandomierz District, Świętokrzyskie Voivodeship	285
Paweł Jarosz, Jerzy Libera	
Early Bronze Age barrow in Jawczyce, site 1, Wieliczka Foothills, Lesser Poland	307
Marcin Burghardt	
Classification and chronology of the collection of arrowheads from the ash-hill found in the hillfort of the Scythian Cultural Circle in Chotyniec, site 1, Jarosław district	327
Sergey B. Valchak, Sergey D. Lysenko, Nikolai Yu. Gorbol, Sergey N. Razumov, Nikolai P. Telnov, Vitalij S. Sinika	
Graves of the beginning of the Early Iron Age in barrow 1 of the "Rybkhoz" ("Fish farm") Group in the Lower Dniester region	357
Erwin Gáll, Florin Mărginean	
Archaeological Discoveries Linked to the "First Generation" of the Avar Conque-rors Living East of the Tisa During the 6th-7th Centuries. The Grave Cluster in Nădlac – Site 1M	373
Tomasz Dzieńkowski, Marcin Wołoszyn, Iwona Florkiewicz, Radosław Dobrowolski, Jan Rodzik, Irka Hajdas, Marek Krąpiec	
Digging the history. Absolute chronology of the settlement complex at Czermno-Cherven' (eastern Poland). Research status and perspectives	409

Ewa Anna Lisowska, Sylwia Rodak A hillfort complex in Myślibórz in the Sudety Mountains	467
Hanna Olczak, Dariusz Krasnodębski, Roman Szlązak, Joanna Wawrzeniuk The Early Medieval Barrows with Kerbstones at the Leśnictwo Postołowo Site 11 in the Białowieża Forest (Szczekotowo Range)	511
Beata Miazga, Sylwia Rodak, Jeannette Jacqueline Lucejko, Erika Ribechni A unique early medieval pendant (kaptorga) from Opole Groszowice (Silesia, SW Poland) in the light of interdisciplinary archaeometric studies	539
Jakub Niebyski The remains of the “Battle of Kraków”, fought during World War I, as exemplified by site Sadowie-Kielnik 1, Kraków district	555
DISCUSSIONS AND POLEMICS	585
Denys Grechko Chronological schemes of the Late Hallstatt period (HaD) in Central Europe: new opportunities for the synchronization and refinement of dates	585
REVIEWS AND SHORT REVIEW NOTES	355
Joanna Wawrzeniuk (Review) Andrzej Bronisław Pankalla, Konrad Kazimierz Kośnik, <i>Indygeniczna psychologia Słowian.</i> <i>Wprowadzenie do realnej nauki.</i> Kraków 2018: Universitas, 216 pp.	607
Halina Taras (Review) Katarzyna Trybała-Zawiślak, <i>Wczesna epoka żelaza na terenie Polski południowo-wschodniej –</i> <i>dynamika zmian i relacje kulturowe (The Early Iron Age in south-eastern Poland – dynamics of changes</i> <i>and cultural relations).</i> Rzeszów 2019: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. ISBN 978-83-7996-726-1. 402 pp.	615
Information for Contributors	621

ÚSTECKÝ SBORNÍK HISTORICKÝ

AUSSIGER HISTORISCHE
ZEITSCHRIFT

2017/1-2

Obsah / Inhalt

69 354

Úvodem	5
Vorwort	6

Studie a materiály / Studien und Materialien

Dana Stehliková: Historická sbírka Národního muzea v letech 1941-1946	9
<i>Die historische Sammlung des Nationalmuseums (Prag) in den Jahren 1941-1946</i>	
Pavel Šopák: Osud jménem Slezsko. Říšské župní muzeum v Opavě a regionální identita v muzejní práci v Říšské župě Sudety (1938-1945)	21
<i>Schlesiens Schicksal. Das Reichsgaumuseum in Troppau (Opava) und die regionale Identität in der musealen Arbeit im Reichsgau Sudetenland (1938-1945)</i>	
Tomáš Hamrlík: Osudy sbírek Muzea Bojkovska za druhé světové války	31
<i>Das Schicksal der Sammlungen des Museums in Bojkowitz (Bojkovice) während des Zweiten Weltkriegs</i>	
Ondřej Kolář: Kriminalistické muzeum v Moravské Ostravě a nacistická okupace	45
<i>Das Kriminalmuseum in Mährisch-Ostrau (Moravská Ostrava) und die Besetzung durch die Nationalsozialisten</i>	
Jana Hubková: Alfred Piffl a jeho působení v ústeckém muzeu	59
<i>Alfred Piffl und sein Wirken im Museum in Ústí nad Labem (Aussig)</i>	
Lubor Lacina: Památník nacistického barbarství a sbírka nacistik v Severočeském muzeu v Liberci	77
<i>Gedenkstätte der nationalsozialistischen Barbarei und Sammlung von Nazi-Devotionalien im Nordböhmischen Museum in Liberec (Reichenberg)</i>	
Zdeněk Duda: 30 let budování paměti. Ideologie v prezentaci Oblastního muzea v Písku v jubilejném roce 1975	99
<i>30 Jahre Erinnerungskultur. Ideologien in der Präsentation des Regionalmuseums in Pisek im Jubiläumsjahr 1975</i>	
Vladislav Burian: Archeologický výzkum stíhacího letounu Focke Wulf 190A-8 poblíž Otína u Jindřichova Hradce. Příběh letounu sestřeleného 24. srpna 1944 během bitvy nad Jindřichohradeckem	117
<i>Archäologische Ausgrabung des Jagdflugzeuges Focke Wulf 190A-8 nahe Otín (Ottenschlag) bei Jindřichův Hradec (Neuhaus). Die Geschichte des am 24. August 1944 abgeschossenen Flugzeugs während der Schlacht über der Region Jindřichův Hradec</i>	
Zdeňka Kulhavá: Pamětník jako cenný zdroj informací i Achillova pata historikova. Možnosti využití orální historie při studiu událostí druhé světové války	131
<i>Der Zeitzeuge als wertvolle Informationsquelle und Achillesferse der Historiker. Möglichkeiten der Nutzung der Oral-History beim Studium der Geschehnisse während des zweiten Weltkriegs</i>	

Ústecký sborník historický / *Aussiger historische Zeitschrift*

Vydává Muzeum města Ústí nad Labem, Masarykova 1000/3, 400 01 Ústí nad Labem
Herausgegeben vom Museum der Stadt Aussig (Ústí nad Labem), Masarykova 1000/3,
CZ-400 01 Ústí nad Labem

Toto číslo vychází s finanční podporou prostředků na institucionální výzkum Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem pro rok 2017 /
Diese Ausgabe wurde durch Mittel für die institutionelle Forschung der Philosophischen Fakultät der J.-E.-Purkyně-Universität für das Jahr 2017 finanziell unterstützt

ISSN 0231-9349

Vychází 2x ročně v nákladu 300 výtisků
Erscheint 2x jährlich in der Auflage von 300 Exemplaren

Časopis je registrován Ministerstvem kultury ČR pod evidenčním číslem E 19486
Die Zeitschrift wurde von dem Kulturministerium der Tschechischen Republik unter der Registrierungsnummer E 19486 registriert

Vedoucí a výkonný redaktor / Redaktion: Tomáš Okurka
Redakční spolupráce / Redaktionelle Zusammenarbeit: Jiří Myroniuk
Redakční rada / Redaktionsbeirat: Václav Ledvinka (předseda / Vorsitzender),
Václav Houfek, Michaela Hrubá, Kristina Kaiserová, Petr Lozoviuk, Marie Macková,
Jiří Petráš, Jan Royt, Tomáš Velímský

Adresa redakce / Redaktionsanschrift:
Muzeum města Ústí nad Labem
Ústecký sborník historický
Masarykova 1000/3
400 01 Ústí nad Labem
e-mail: okurka@muzeumusti.cz
tel.: (+420) 475 210 937

<http://www.muzeumusti.cz/ushcz>

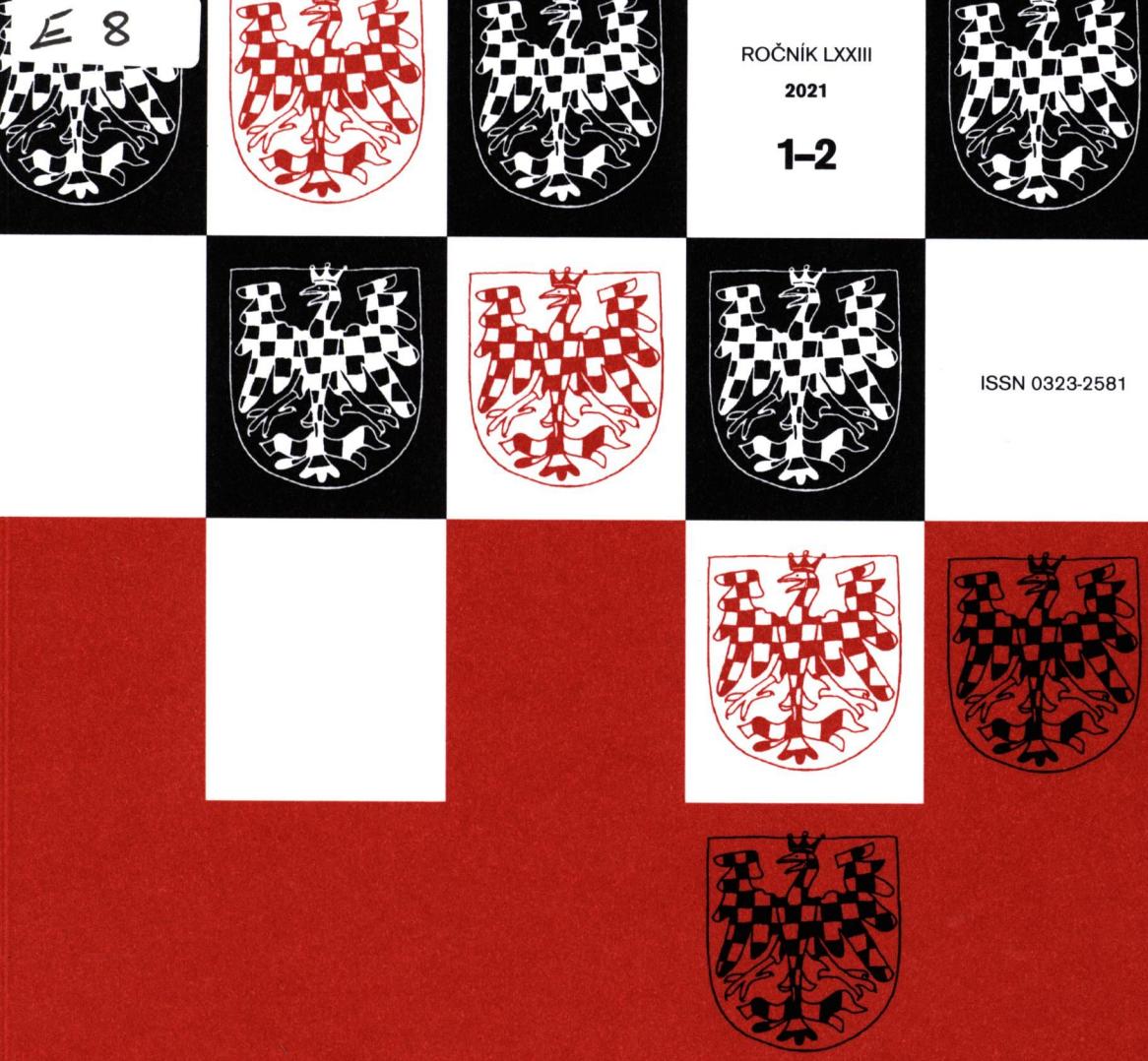
Distribuce / Distribution: Zuzana Pešková, e-mail: peskova@muzeumusti.cz

Překlady / Übersetzungen: Robin Cassling, Hanna Sedlacek, autoři / Autoren

Ilustrace na obálce/ Umschlagbild: Alfred Piffl: Litografie Na mém stole /
Auf meinem Tisch, 1947 (Muzeum města Ústí nad Labem)

Obálka, grafická úprava, sazba / Umschlag, graphische Gestaltung, Satz:
FKK Company, v. o. s., Ústí nad Labem
Tisk / Druck: Ústecké tiskárny, s. r. o., Ústí nad Labem

© Muzeum města Ústí nad Labem

vlastivědný věstník MORAVSKÝ

OBSAH

Články:

Jiří Jurok, Sjednocování kmenových území na mojmírovské Velké Moravě a v přemyslovském českém státě ve světle místních jmen	3
Petr Čehovský, Architektonická skulptura tvrze v Kurovicích (okr. Kroměříž) v období pozdní gotiky a rané renesance	32
Hana Myslivečková–Karel Müller, Náhrobek rytíře Kryštofa Kropáče z Nevědomí († 10. červenec 1535) v Maďarském národním muzeu v Budapešti. Příspěvek k slohovému synkretismu první poloviny 16. století na Moravě	40
Leoš Mlčák, Cínová tumba a malované osárium s ostatky olomouckých přemyslovských údělných knížat. Na paměť 820. výročí smrti posledních olomouckých knížat Vladimíra a Břetislava	59
Jana Krejčová, Církevní památky obce Trhavice na Olomoucku a jejich osudy kdysi i nedávno. Věnováno Ing. Vladimíru Novotnému a Pavlu Rapušákovi	71
Josef Hrdlička, Náboženské poměry v Telči v letech 1550–1650. Krátká reformace a její rychlé potlačení	93
Petr Hlaváček, K hudbě a hudebníkům na letovickém kůru. Část 2	108
Soňa Šinclová, Tvar, literární a umělecký měsíčník: příspěvek k dějinám tradicionalistické publicistiky	116
Pavel Marek, K budování kultu T. G. Masaryka v Prostějově	127
Karel Konečný, Personálně-funkční struktura a naplnění činnosti Odboru Státní bezpečnosti v Olomouci (1985–1989)	139

Muzejnice:

František Musil, Šlechtický rod pánu z Boskovic ve známení stříbrného hřebene. Katalog výstavy 18. 9. 2020 – 4. 4. 2021	147
---	-----

Zprávy:

Pavel Michna, Přehled archeologických výzkumů na Moravě a ve Slezsku za rok 2018. Výběr	149
Recenze a zprávy o literatuře	178
Moravika – vlastivědná literatura na závěr (J. Kubíček)	188

**Upozorňujeme odběratele časopisu
na změnu telefonního čísla a elektronické adresy
redakce VVM, respektive kanceláře MVS v Brně.**

Olomoucký kraj

PUBLIKACE VZNIKLA ZA FINANČNÍ PODPORY
OLOMOUCKÉHO KRAJE

ЗБОРНИК

РАДОВА НАРОДНОГ МУзеја

L

ЧАЧАК, 2020.

САДРЖАЈ / CONTENTS / TABLE DES MATIÈRES

Биљана ЧКОЊЕВИЋ / Biljana ČKONJEVIĆ / Biljana ČKONJEVIĆ	7
ФОСИЛНЕ ШКОЉКЕ ИЗ КРЕДНИХ СЕДИМЕНТА ДРАГАЧЕВА FOSSIL BIVALVES FROM CRETACEOUS SEDIMENTS OF DRAGAČEVO LES COUILLAGES FOSSILES DES SÉDIMENTS CRAYEUX DU DRAGACEVO	
Вујадин ВУЈАДИНОВИЋ, Александра ГОЈГИЋ, Љубинка ПАВЛОВИЋ / Vujadin VUJADINOVIĆ, Aleksandra GOJGIĆ, Ljubinka PAVLOVIĆ / Vujadin VUJADINOVIĆ, Aleksandra GOJGIĆ, Ljubinka PAVLOVIĆ	13
НОВО ОТКРИЋЕ КАСНОРИМСКЕ АРХИТЕКТУРЕ У ЦЕНТРУ ЧАЧКА – ЛОКАЛИТЕТ „РИМСКИ ТРГ“ NEW DISCOVERY OF LATE ROMAN ARCHITECTURE IN THE CENTRE OF ČAČAK – SITE “ROMAN SQUARE” LA NOUVELLE DÉCOUVERTE DE L'ARCHITECTURE DE L'ÉPOQUE TARDIVE ROMAINE AU CENTRE DE CACAK – LA LOCALITÉ DE “LA PLACE ROMAINE”	
М. А. Александар СИМИЋ / Aleksandar SIMIĆ, M.A. / Aleksandar SIMIĆ, M.A.	19
РИМСКЕ ВОЈНЕ ТРУПЕ НА ГРАНИЦИ ДАЛМАЦИЈЕ И ГОРЊЕ МЕЗИЈЕ ROMAN MILITARY PERSONNEL ON THE BORDER OF DALMATIA AND MOESIA SUPERIOR LES TROUPES MILITAIRES ROMAINES À LA FRONTIÈRE DE LA DALMATIE ET DE LA MÉSIE SUPÉRIEURE	
Др Гордана ЈЕРЕМИЋ / Dr Gordana JEREMIĆ / Dr Gordana JEREMIĆ	41
ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ ТЕКСТИЛНЕ ПРОИЗВОДЊЕ У СЕВЕРНОМ ИЛИРИКУ, СА ОСВРТОМ НА НАЛАЗЕ СА ГРАДИНЕ НА ЈЕЛИЦИ A CONTRIBUTION TO THE STUDIES OF TEXTILE PRODUCTION IN NORTHERN ILLYRICUM, WITH AN OVERVIEW OF THE FINDINGS FROM THE SITE OF GRADINA ON JELICA UNE CONTRIBUTION AUX ÉTUDES DE LA PRODUCTION TEXTILE DANS L'ILLYRIE SEPTENTRIONALE, AVEC UN APERÇU DES TROUVAILLES DE GRADINA SUR JELICA	
М. А. Никола МИНОВИЋ / Nikola MINOVIĆ, MA / Nikola MINOVIĆ, M.A.	51
ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ РАБОТЕ ЗАВИСНОГ СТАНОВНИШТВА У СРПСКИМ ЗЕМЉАМА СРЕДЊЕГ ВЕКА (2. ДЕО) AGRICULTURAL WORK OF DEPENDENT POPULATION IN SERBIAN MIDDLE AGE COUNTRIES (2nd PART) LES BESOGNES AGRICOLES DE LA POPULATION VASSALE DANS LES TERRITOIRES SERBES DU MOYEN-ÂGE (2ème partie)	
Др Милош ТИМОТИЈЕВИЋ / Miloš TIMOTIJEVIĆ, Ph.D. / Milos TIMOTIJEVIĆ, DR	71
ПРАЗНИЧНИ СЈАЈ ЗАВИЧАЈНЕ СВЕТКОВИНЕ: ПОСЕТА КРАЉА АЛЕКСАНДРА И КРАЉИЦЕ ДРАГЕ ЧАЧКУ 1901. ГОДИНЕ PLENDOR OF HOMELAND FESTIVITY: VISIT OF KING ALEXANDER AND QUEEN DRAGA TO ČAČAK IN 1901 L'ÉCLAT FÉRIÉ DES FESTIVITÉS DE LA PATRIE: LA VISITE DU ROI ALEKSANDAR ET DE LA REINE DRAGA À CACAK EN 1901	
Александар МАРУШИЋ / Aleksandar MARUŠIĆ / Aleksandar MARUSIĆ	81
„С ПУТА ЊИХОВИХ ВЕЛИЧАНСТАВА“: КРАЉ АЛЕКСАНДАР И КРАЉИЦА ДРАГА ОБРЕНОВИЋ У РУДНИЧКОМ ОКРУГУ СЕПТЕМБРА МЕСЕЦА 1901. ГОДИНЕ „FROM THE TRIP OF THEIR MAJESTIES“ KING ALEKSANDAR AND QUEEN DRAGA OBRENOVIĆ IN THE RUDNIK DISTRICT SEPTEMBER 1901 “DE LA VOIE DE LEURS EXCELLENCES“ – LE ROI ALEKSANDAR ET LA REINE DRAGA OBRENOVIC DANS LA RÉGION DE RUDNIK AU MOIS DE SEPTEMBRE DE L'ANNÉE 1901	

Др Милош РАДОВАНОВИЋ / Miloš Radovanović, Ph.D / Milos RADOVANOVIC, DR	103
ИНДУСТРИЈСКИ ОБЈЕКТИ И МАГАЦИНИ У ЧАЧКУ ДО ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА INDUSTRIAL FACILITIES AND WAREHOUSES IN ČAČAK UNTIL THE SECOND WORLD WAR LES BÂTIMENTS INDUSTRIELS ET LES DÉPÔTS À CACAK JUSQU'À LA DEUXIÈME GUERRE MONDIALE	
Др Светислав Ј. МАРКОВИЋ, Братислав Н. СТОЈИЉКОВИЋ / Svetislav Lj. MARKOVIĆ PhD, Bratislav N. STOJILJKOVIĆ / Svetislav Lj. MARKOVIĆ, Dr Bratislav N. STOJILJKOVIC	125
ИВАЊИЧКО СРЕДЊОШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ ЗАЧЕТО ЈЕ ПРЕ СТО ГОДИНА SECONDARY EDUCATION IN IVANJICA STARTED A HUNDRED YEARS AGO L'ÉDUCATION DES LYCÉENS D'IVANJICA FUT ENTAMÉE IL Y A PLUS DE CENT ANS	
Даница ОТАШЕВИЋ / Danica OTAŠEVIĆ / Danica OTASEVIC	153
ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ ЈУГОСЛАВИЈЕ УОЧИ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА У ЗАПИСИМА РАДОЈА ЈАНКОВИЋА CONTRIBUTIONS TO HISTORY: YUGOSLAVIA AT THE DAWN OF THE SECOND WORLD WAR IN THE RECORDS OF RADOJE JANKOVIĆ LES CONTRIBUTIONS POUR L'HISTOIRE: LA YUGOSLAVIE À LA VEILLE DE LA DEUXIÈME GUERRE MONDIALE DANS LES ÉCRITS DE RADOJE JANKOVIC	
Др Немања ДЕВИЋ / Nemanja Dević, PhD / Nemanja DEVIĆ, DR	175
ПРЕПИСКА РАВНОГОРСКИХ СТАРЕШИНА У ЧАЧАНСКОМ КРАЈУ(ОКТОБАР–ДЕЦЕМБАР 1944) - ПРИЛОГ ИСТОРИЈИ ДРУГОГ РАВНОГОРСКОГ КОРПУСА ЈВУО CORRESPONDENCE OF RAVNA GORA COMMANDERS IN THE ČAČAK AREA (OCTOBER–DECEMBER 1944), CONTRIBUTION TO THE HISTORY OF THE SECOND RAVNA GORA CORPS OF THE YUGOSLAV ARMY IN THE FATHERLAND CORRESPONDANCE DES SUPÉRIEURS DE L'ARMÉE DE LA RAVNA GORA DANS LA RÉGION DE CACAK (OCTOBRE–DÉCEMBRE 1944), COMPLÉMENT À L'HISTOIRE DU DEUXIÈME CORPS DE LA RAVNA GORA JVUO	
Мина ЈЕЛЕСИЈЕВИЋ / Mina JELESIJEVIĆ / Mina JELESIJEVIC	191
ХИГИЈЕНА У СЕОСКИМ ДОМАЋИНСТВИМА У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ ХХ ВЕКА HYGIENE IN RURAL HOUSEHOLDS IN THE SECOND HALF OF THE 20TH CENTURY L'HYGIÈNE DANS LES PROPRIÉTÉS RURALES DANS LA DEUXIÈME MOITIÉ DU XXÈME SIÈCLE	
Мр Маријана МАТОВИЋ / MSc Marijana MATOVIĆ / Marijana MATOVIĆ	201
СЛОБОДАН МАТОВИЋ ЏАЈА (1949-2006) - драмски писац, глумац и сатиричар SLOBODAN MATOVIĆ DŽAJA (1949-2006) -Playwright, Actor and Satirist SLOBODAN MATOVIC DZAJA (1949-2006) – ÉCRIVAIN DRAMATIQUE, ACTEUR ET SATIRISTE	
Јелена ТОДОРОВИЋ ЛАЗИЋ / Jelena TODOROVIĆ LAZIĆ / Jelena TODOROVIC LAZIĆ	217
СРБИЈА И ПОГЛАВЉЕ 26 – МУЗЕЈИ У ПРОЦЕСУ ПРИСТУПАЊА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ SERBIA AND CHAPTER 26 – MUSEUMS IN THE PROCESS OF ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION LA SERBIE ET LE CHAPITRE 26: LES MUSÉES DANS LE PROCESSUS D'ADHÉSION À L'UNION EUROPÉENNE	
Др Александра КОЛАКОВИЋ / Aleksandra KOLAKOVIĆ, PhD / Aleksandra KOLAKOVIĆ, DR	229
КУЛТУРА, МУЗЕЈ И COVID-19 ПАНДЕМИЈА У ФРАНЦУСКОЈ: #CultureChezNous CULTURE, MUSEUM AND COVID-19 PANDEMIC IN FRANCE: #CULTURECHEZNous LA CULTURE, LE MUSÉE ET LA PANDÉMIE DE COVID-19 EN FRANCE: #CULTURE CHEZ NOUS	
Делфина РАЈИЋ / Delfina Rajić	243
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАРОДНОГ МУЗЕЈА У 2020. ГОДИНИ	